

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.

Postafutarképzéstartási csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP

Előfizetési díjak a Képes Híradó-val, valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyed-évre 1 P.

Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 8. szám.

Február hó 19.

Lemondott az Imrédy-kormány

(Tudósítás a 2-ik oldalon)

XI. PIUS PÁPA

Mélységes gyásza van a katolikus világnak. Február 10-én hajnalban nyolcvankétéves korában meghalt XI. Pius, a béke és igazság pápája. Amikor tizenhét évvel ezelőtt trónusát elfoglalta, jelszavául ezt választotta: „Krisztus békeje, Krisztus országában.” S amikor lelkét teremtőjének visszaadta, utolsó szavai ezek voltak: „Béke! Béke!”

Ez a két mondat a kezdete és záróköve annak a csodálatos és magasztos tevékenységnek, amely XI. Pius nevéhez fűződik. A pápához, akinek mélységes bölcsesége és történelmi távlatokat átfigyelt előrelátása mozgatta meg, ez hívta Krisztus Király legyőzős tetler táborába az öt világrész katolikusait, hogy feltartóztassák a vallástalanság harapodózó lángjait, s gátat építsenek az isteniagadás romboló hullámai elé.

Kevés földi halandónak jutott nehezebb szerep osztályrészül, mint a Szent Péter örökebe lépő XI. Pius pápának. A háború vérége nem szállt még el ez emberiség rettenetes tudatából, s a testek marcangoló küzdelmét a lelkek viaskodó harca váltotta fel olyan mértékben, mint soha azelőtt az emberiség történelme folyamán.

Es XI. Pius pápa Istenőt megvilágosított elméje, mélyen érző, meleg szíve soha, egy pillanatra sem szűnt meg, hogy a jóra irányítsa a szenvedélyek vadságától, a balgaságok tudatlanságától, a gyűlölet kerülhetetlenségétől s az elszabadult ösztönök lealacsonyodásától vakságban sanyilodó emberi életet.

Nagy pápa volt, a legnagyobbak közül való, akinek tekintete nemcsak az Ur magasságáig ért föl, hanem lehatolt az emberek küzdelmének legmélyére is. Meglátta az egyetemes élet minden közös veszedelmét és küzdött ellene magasztos szellemének teljes erejével. Hatalmas enciklikákban (pápai körlevelek) mutatott irányt mind-

azokban a kérdésekben, amelyekben javulást, felemelkedést óhajtott, vagy új irányt jelölt meg. Ő dörögte először a kizsákmányoló nagytoke fülebe Krisztus szavait: — *Méltó a munkás az ő bérére!*

Megállapította a Krisztus Király ünnepét. Foglalkozott a keresztény nevelés, a házasság kérdésével s megindította a katolikus akcióit. Ő maga mondotta:

— *Uj kovászt adok a hit örök konyeréhez.*

A missziók pápája is volt. Egyetlen elődje sem tett annyit a missziók érdekében, mint XI. Pius. S a diplomácia pápájának is méltán nevezték, mert számos konkordátumot (megegyezést) kötött. A *lateráni egyezményben* visszaállította a pápai állam korlátlan, kizárólagos hatalmát és a jóviszonyt *Olaszországgal*, valamint *Franciaországgal* is.

Mint ember is a legnagyobbak közül való. Fiatal korában hatalmas nyelvismerettel rendelkező tudós könyvtáros, de egyben fáradságtalan hegymászó is. S a Vatikán magányában is a glecserek magasságának tisztaságából szemléli a vészterhes felhőket, amelyek az emberek küzdelmeit elborítják és eloszlatni törekszik őket, hogy az Isten szabad napjának ragyo-

gása és melege érje a földi küzdelmek névtelen harcosait is.

Magyarországnak az elhunyt pápa igaz és őszinte barátja volt. Fiatal korában kétszer is járt nálunk, s mindig örömmel és szeretettel emlegett bennünket. Trónralépésekor százezer lírát küldött Budapest szegény gyermekének. Zarándokainkat mindig bensőségesen fogadta és örömmel emlékezett meg előttük országunkról. Szeretetének különös jelét adta a Szent Imre-évben, amikor legátusát küldte hozzánk, nemkülönben azzal a felmerhetetlen becsü engedéllyel, hogy a 34-ik nemzetközi eucharisztikus kongresszust 1938-ban, a Szent István jubileumi évben, Budapesten tartották. S ez alkalomból mint a *Szerédi Jusztinián* bíboros hercegprímáshoz intézett brevénben (pápai rendelet), mind a Budapestre képviselőjéül küldött *Paçelli* bíboros államtitkárhoz intézett bullában (pecsétes pápai oklevél), valamint a kongresszus záróünnepén mondott rádiószózatában a legmelegebb szavakkal emlékezett meg Magyarországról és a magyar katolikusokról, örök hálaóra kötelezven nemzetünket, amely most megrendült fiui gyásszal hódol emlékének.

„A pápa valóban meghalt!”

Róma. Vatikánváros, február 10. Hat óra ötven perckor megkondultak a Szent Péter-bazilika harangjai, jelezve, hogy XI. Pius pápa, Krisztus földi helytartója, elköltözött az élek söréből.

A Szentatyá halála, ha nem is meglepetésszerűen, de eléggé hirtelen következett be. Éjszakai mély álmából javulásra következtek, de ereje hirtelen gyengülni kezdett, s az utolsó kenetben részesítették. Oxigénleghézt is alkalmaztak. Amikor a halálkók imáját mondották, fej-és kézmuzdulatokkal követte. Végre csendben és nyugalomban vissza-

adta lelkét a Teremtőnek. Arcát fehér selymekendővel borították le. A jelenlévők a halottak imáját rebegték.

Paçelli államtitkár a pápa elhunytával Camerlengo-bíboros lett (magyarul bíbornok-kamarás), akinek kezébe a pápai trón betöltéséig az egyház végrehajtó hatalma le van téve. Ő állapította meg a pápa halálát.

Hagyományos szokás szerint odalépett a pápa ágyához, kikaparta a halott arcát és háromszor nevéen szólította, miközben minden alkalommal kis ezüst kalapáccsal a halántékára

koppantott. Aztán a jelenlévőkhez fordulva, bejelentette a pápa halálát az előírt szavakkal:

— *A pápa valóban meghalt!*
A pápa holttestét még délelőtt bebalzsamozták, délután pedig átszállították a *Sirtusi* kápolnába, ahol felvatalozták. A szertartáson báró *Apor Gábor* szentszéki magyar követ is résztvett.

A magyarság gyásza

A magyar fővárost a pápa elhunytá alkalmából, gyászlobogók borították be. De gyászt öltött az egész ország is. A kormányzó ur *Öfömlétsága*-megbízta a kabinetiroda főnökét, hogy a pápai nunciussal részvétet fejezze ki. A kormányzó ur azonkívül táviratban fejezte ki részvétét *Belmonte* kardinálisnál, továbbá *Paçelli* bíboros, államtitkárnál. Elrendelte továbbá, hogy a temetés napjáj a magyar királyi honvédség másodfoku udvari gyászt tartson.

A pápai nunciussal megjelent *Imrédy Béla* miniszterelnök, aki a kormány részvétét fejezte ki. Részvétüket fejezték ki a képviselőház és főrendiház elnökei, a főváros vezetői s a közéleti előkelőségek is.

A hercegprímás a haláleset alkalmából pásztorlevelet bocsátott ki, amelyben három napon át az esti harangszó előtt negyedórai harangozást és megfelelő időben minden templomban ünnepélyes gyászistentisztelet tartását rendelte el. Az esztergomi ünnepi requiemet s a koronázó főtemplomban tartott gyászmisét a bíboros hercegprímás vezette.

A világ részvéte

Az egész világ minden részéből özönével érkeztek a Szentekhez a részvétvátiratok, amelyek méltatták a Szentatyá munkásságát és tolmácsolták az egész katolikus világ fájdalmát.

Róma népe megrendülten bucsuzott nagy püspökétől. Első nap már félmillió ember nézte meg a pápa ravatálát. *Umberto* trónörökös négy bíboros kíséretében jelent meg a ravatálnál, s percekig térdelve imádkozott, majd a királyi család részvétét fejezte ki.

VI. György angol király, *Lebrun* francia köztársasági elnök, *Hitler* kancellár, *Mussolini* miniszterelnök táviratban fejezték ki részvétüket. A

Duce „a kibékülés pápájának” emléket gyászolta. Olaszországban nyolcnapos udvari gyászt rendeltek el.

XI. Pius halálának híre világszerte mély megrendülést keltett. A protestáns Roosevelt elnök táviratban így jellemezte a halott pápát: „A békéért tett buzgó erőfeszítései és türelmesége minden fajú és vallású hívő szívével hatalmába kerítette.”

A temetés

A temetési szertartás az ősi hagyományoknak megfelelően, hat napig tart. Kezdetét február 14-én, a tulajdonképpeni temetés napjával vette. A pápátemetés alatt a Szent Péter-templom összes ajtait lezárták, a kevés számú meghívott már jóval előbb elhelyezkedett a gyászdrapériás pánolyokban és disztribúción. Négy óra után indult el a gyászmenet a halott pápáért. Bíborosok, püspökök,

papok véget alig érő menete. A Miserere komor hangjai. Egy percre látható még a ravatalon nyugvó Szent-átja. Most még falapon fekszik, ahogy a föltár elé viszik. Ott helyezik hármaskoporsóba. Piros se-lyemmel bélelt cédruzból van a legfelső, rajta aranykereszt és a pápai címer, a középső tompefenyű olomból készült s a harmadik cinkeből. Ebbe helyezik a latinnyelvű börtékercset a pápa uralkodásának történetével, majd arany, ezüst pénzeket és különféle emléktárgyakat is tesz-nék bele. A börtékercs tartalmát hangosan is felolvassák. Meghatott csendben hangzik az utolsó áldás.

Utána a négy főpap pecsételi le a koporsót. Majd kis gördülő kocsi-ra teszik s a gyászmenet kísérete mel-lett megindul a Grotta (üreg) felé, amelynek lejárátán csigaszkerkezet-el sülyeszlik le a hármaskoporsó... XI. Pius elhagyta kedves templo-

mat s az örökkévalóságba költö-zött...

A hercegprímás Rómába utazott

Február 15-én, szerdán este a triezói gyorsvonattal elutazott a pápaválasztásra Serédi Jusztinián dr. bíboros, Magyarország hercegprímá-sa. Már jóval a vonat indulása előtt sorra érkeztek a Déli-pályaudvarra a hercegprímás bucsuztatására meg-jelent előkelőségek, közöttük Angelo Rotta pápai nuncius, Csáky István gróf külügyminiszter, a MÁV részé-ről Láner Kornél elnöközigazgató.

A hercegprímás meleg kézfogással bucsuzott el a megjelent előkelősé-gektől s ezután a pályaudvaron nagy-számban egybegyűltek lelkes éljen-sége között szállott fel a szalonkocsi-ba. A vonat indulása után a kocsi ablakából bucsut intett a főpásztor.

A válság megoldása

A kormány lemondása következté-ben a főmeltósági Kormányzó Ur megkezdte az egyes pártok vezetői-nek kihallgatását

Február 16-án, csütörtökön a kora délutáni órákban Horthy Miklós kormányzó ur főmeltó-sága ujból fogadta Telegi Pál gróf v. kultuszminisztert és ez al-kalommal megbizta az új kormány megalakításá-val.

Az új miniszterelnök dezignála-sa (kijelölése) után nyomban in-tézkedés történt a NEP értekez-letének összehívására.

Valószínű, hogy 20-án vagy 21-én a Telegi-kormány bemutat-kozik a képviselőház ülésén.

Lemondott a kormány

Gróf Telegi Pál — az új miniszterelnök

Az utóbbi háromnegyed év a magyar politikai életnek esemény-gazdag szakasza volt. Ezt a néhány hónapot egyfelől Imrédy Béla miniszterelnöknek a népi, szociális, keresztény irányú célki-tűzések megvalósítása érdekében kifejtett fáradságtalan, szinte emberfeletti munkája jellemezte, de jellemezte a háttérben, a kul-lisszák mögött a reformok elgán-csolására folyó munka is. A két-irányú, egymással ellentétes akció a miniszterelnök és kormánya fe-bruár 15-iki lemondásával új helye-zetet teremtett a politikai életben. Vitéz Imrédy Béla, akinek minden gondolata, minden célja a nemzeti összefogás megteremtése és a nép sorsának javítása volt korszerű reformok segítségével, lemondott, hogy elejét vegye annak, hogy személyeskedő akciókkal a nagy magyar ügyeket mellékvágányra terelhessek és hogy személyen keresztül elgáncsolhassák a reformo-kat. A kulisszák mögötti alantak akciók azonban a lényegete tekintve, nem értek el sikert: a ma-gyar belpolitika egy vonalnyira sem térhet el azoktól a célkitűzések-től, amelyek immár nem egy ember elgondolásai, hanem félve őrzött tulajdonai az egész orszá-gnak. S ezért a nép, a falvak népe, amely soha nem fogja elfelejteni Imrédy Bélának azt, hogy a ma-gyar politika tengelyébe a falu né-pének jobbsorsát kívánta állí-tani, abban a szent meggyőző-désben vesz tudomást a kormány-válságról, hogy vitéz Imrédy Bé-lát a jövőben is, mindenkor ott fogja látni a nagy közös célok megvalósítása érdekében töretlen erővel, csüggedetlen hittel folyta-tandó harcban...

A döntő minisztertanács

A február 15-ére összehívott kép-viselőházi ülés előtti napon már nyilvánvaló volt, hogy nagyfontosságú politikai események várhatók. A kormányzó eseménytelen fogadta a néhány-napos influenzajából felgyógyult miniszterelnököt és több politikus is megjelent az államfő előtt kihallga-táson. A külföldi lapokban a kormány lemondásáról megjelent híreket ugyan megcáfolták, azonban a

lázás tanácskozások arra engedtek következtetni, hogy az események komoly fordulatot hozhatnak.

Február 15-én reggel féltíz órakerendkívüli minisztertanácsra ültek össze a kormány tagjai és a minisz-tertanács elhatározta a kormány le-mondását, amit a miniszterelnök nyomban bejelentett a főmeltósági urnak.

A képviselőház ülése

A képviselőház ülését negyed 12 óra tájban nyitotta meg Darányi Kálmán elnök. Az ülés megnyitása után részvételjes szavakkal emlékez-tett meg a katolikus világ mérhet-etlen gyászáról, amelyet XI. Pius pápa halála jelent. Kifejezésre jut-tatta a magyar nemzet osztatlan részvételt ebben a gyászban. A ház-elnök kegyeletes szavait a képviselő-k állva hallgatták végig.

A rövid ünnepi aktus után Darányi Kálmán felfüggesztette a Ház ülését.

NEP-értekezlet az ülés szünetében

Mialatt a képviselőház ülése szü-netelt, a Nemzeti Egység Pártja a képviselőház miniszterelnöki tanács-terében értekezletet tartott, amelyen a kormány tagjai és a képviselő-k teljes számban megjelentek.

Vitéz Imrédy Béla minisz-terelnök, aki kevéssel előbb érke-zett vissza a kormányzói kihall-gatásról, bejelentette, hogy szem-élyi okokból benyújtotta lemondá-sát, amelyet a főmeltósági ur elfogadott. Elhatározása indokolá-sul rámutatott a miniszterelnök arra, hogy újév táján azt híresztelték, hogy zsidó szármá-zású. Bár ezt a híresztelést a beszer-zett nagyszülői keresztleve-lekkel megcáfolta, tovább terjesz-tették a híresztelést, ami további kutatásra indította. Ennek során megállapította, hogy nyolc dédszüelője közül az egyik nem volt keresztény, hanem 1814-ben hét-éves korában keresztel-kedett meg. Ennek a körü-ménynek le akarja vonni a követ-kezményeit; ez az a személyi ok,

amely miatt lemond. Hangsu-lyozta, hogy a reformpolitika megvalósítását nem hátráltathat-ják személyi szempontok, éppen ezért kérte a pártot, amelynek támogatását megköszönte, hogy az elvi szempontok és célkitűzések mellett tartson ki a jövőben is és kijelentette, hogy mint képviselő, a munká-ban továbbra is részt akar venni.

A miniszterelnök drámai bejelen-tése mélyeséges megdöbbenést keltett, majd Ivády Béla válaszolt a párt nevében a miniszterelnök szavaira. Meleg szavakkal méltatta a miniszterelnök hervadhatatlan érdemeit s leszegte, hogy a párt tovább is kitart az intranzigens keresztény népi politika mellett és hangsúlyozta, hogy a párt továbbra is szeretettel és ragaszkodással viseltetik Imrédy Béla iránt.

Ezután Szeder Ferenc, majd Alföldy Béla mutattak rá, hogy a lemondott miniszterelnök elleni személyes tá-madások főként a keresztény nem-zeti reformpolitika elgáncsolásának céljait szolgálták, majd Hóman Bá-lint hangsúlyozta, hogy a párt egy vonalnyira sem hajlandó eltérni az eddig követett iránytól.

Elnapolták a képviselőházat

A pártértekezlet berekesztése után hosszasan ünnepelték a volt minisz-terelnököt. A képviselők ezután bevonultak az ülésterembe. Darányi Kálmán házelnök megnyitva az ülést, bejelentette, hogy a felsőház elfogad-ta a honvédelmi törvényjavaslatot, míg a keresztelalmozásról szóló tör-vényjavaslatot megváltoztatta.

Vay László báró biharnagybajomi és Kolosváry-Borcsa Mihály gyómről megbízólevelének bemutatása után bejelentette, hogy Kolosváry-Borcsa Mihály képviselővé való megválasz-tása miatt lemondott a miniszterel-nökségi sajtóosztály vezetéséről, majd bejelentette, hogy vitéz Imrédy Béla miniszterelnök és kormánya ben-yújtotta lemondását, amelyet a Korm-nyzó Ur elfogadott.

A képviselőház ezután bizonytalan időre, az új kormány kinevezéséig, illetve bemutatkozásáig, elnapolta ülését.

Képes mellékletünket technikai okok miatt e heti számunkhoz nem csatolhattuk. Természetesen a jövő héten ezt a kényszerű mu-lasztást pótolni fogjuk és a szoká-sos négyoldalas melléklet helyett nyolcoldalas képes mel-lékletet fogunk adni.

Egészségügyi kiállítás Kassán

Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter január 22-én nyi-totta meg ünnepélyesen Kassán az egészségügyi vándorkiállítást. Az ünnepies megnyitás alkalmából a belügyminiszter kíséretében volt Johan Béla belügyi államtitkár, Tomcsik József dr., a közegészségügyi in-tézet igazgatója, Gadl András dr. a Zöldkereszt-mozgalom vezetője és a magyar közegészségügyi szolgálat számos vezetője.

A belügyminisztert Kassán báji Patay Sámuel, Abauj-Torna vár-megye és Borbíró Ferenc dr. Kassa főispánja, Szentimrey Pál alispán és Tost László polgármester fogadta.

A város szociális és egészségügyi intézményeinek megtekintése után a belügyminiszter megnyitotta az értekes kiállítást, beszédében hangoz-tatva, hogy

a vándorkiállítás a falu népe számára készült és az a célja, hogy a falu népében a közegészségügyi iránti érdeklődést kifejllessze.

A kiállítás megtekintése után a miniszter és kísérete, valamint az előkelőségek szűkkörű társaságban vettek részt, majd végighallgatták a „Capitol”-mozgászinhabban tartott közegészségügyi előadást. Borbíró Ferenc főispán megnyitóbeszéde után Johan Béla belügyi államtitkár „A közegészségügyi szolgálat gyakorlati célkitűzései”, Tomcsik József egye-temi tanár pedig „A fertőző beteg-ségek elleni küzdelem várható eredményei” címmel tartottak felolva-sát.

A VASARNAP TANÁCSADÓJA

minden ügyben utbaigazít!

Elfogták a Dohány-utcai kézigránátos merénylőket

A Dohány-utcai bombamerénylet tettesei napok óta a főkapitányság őrizetében vannak. Két tettese volt a merényletnek. Két egészen fiatal ember volt az, aki február 3-án, délután hat órakor a Dohány-utcai zsinagógából kitóduló tömeg közé három kézigránátot vágott. Ez a két tettes már napokkal ezelőtt beismerő vallomást tett. A rendőri nyomozás azóta a felbujtók személyének megállapítására irányult. Kétségtelen, ugyanis, hogy

a két fiatalember — akik maguk is bevallották — mások felbujtására vállalkozott a merényletre.

Kiderült azóta, hogy autón vitték ki a két fiatalembert a Dohány-utca, a kisérők látták el őket robbantószerekkel s azután ők is vitték el magukkal.

A fiatal merénylők vallomása olyan irányba terelte a nyomozást, hogy a rendőrség a munkája befejezéséhez szükségesnek tartotta házkuta-

lást tartani a Magyar Nemzeti Szocialista Hungarista Párt Andrásy-ut 60. szám alatti székházában.

A fiatal merénylők szerint ugyanis a felbujtók, akik később a Dohány-utca is kivitte őket, itt, az Andrásy-ut 60. szám alatt lévő Hungarista székházban tárgyalt velük és itt kaptak bizonyos utasításokat és ellátmányokat.

A két fiatal merénylőt detektívek vitték szemlére az Andrásy-ut Hungarista székházba. A fiatalemberek felvitték a detektíveket azokba a szobákba, amelyekben vallomásuk szerint tárgyaltak velük.

Az Andrásy-ut Hungarista székházból a Dohány-utcai zsinagógához vitték ki a két fiatal merénylőt. Itt megmutatták, hogyan teljesítették a kapott utasításokat.

Ezzel a két helyszíni szemlével a rendőri nyomozás az utolsó lépéseket tette meg. A hivatalos jelentést most állítják össze és utána nyomban közreadják.

Meg kell állítani a marhaárak esését!

„A városi várnok megszűnik a falu népét” címen írt cikkünk erős visszhangot vert. Egymásután kapjuk a panaszok, de biztató leveleket is. Megmozdult a falu népe. Hála Isten, hogy itt tartunk, mert eddig a falu bajával legkevésbébb törődött — maga a nép. Megszokta a régi mondat, majd csak lesz valahogy. Pedig nem így van. Olyan időkét élünk, amikor nem lehet zsebredugott kézzel, pipaszó mellett várni a sült galambot, hanem mindenkinek neki kell feszülnie a kerékküllőnek, hogy a földmivel és az ország kátyubaragadt gazdasági szerkezetét kiségitük az egyenes útra.

Segíts magadon és a jó Isten is megsegít! Nem elég csak sopánkodni, hanem

szólanul, fegyelmезetten, minden széthúzás nélkül támogatni kell a nemzet vezetőit,

akik bizonyára tudják, hogy mit teygenek és vannak olyan jó magyarok is, hogy hihetünk nekik. A VASÁRNAP segítségükre siet és

hüszösen feltárja szép sorjában a falu apró, de nagyon is fájó sebeit, hogy az illetékesek tudomást szerezzenek róluk és orvoslásukról gondoskodjanak. Elszánt akarunk, hogy addig zörgetünk, míg meghallgatást nem találunk. Nekünk a föld és népének sorsa mindennél előbbrevaló, mert csak a megelégedett és boldog parasztmilliók lehetnek az állam legbiztosabb támaszai, míg a hárommillió földhözragadt, kolduszegény ember akaratlanul is, de veszedelmes jelent.

Ime egy levél a sok közül, amelyet Egyházi János evangélikus lelkész népért és fajtájáért aggódó lélekkel, írt Győrsemeréről:

— Közismert a valóság, ami már hónapokkal ezelőtt keletkezett azért, mert az állatértékesítés súlyos gondot okoz. Már az őszi adószedések igazolták, hogy milyen nehézségekkel

küzd a kisgazda és fizetőképtelené válik amiatt, hogy

szarvasmarháját egyáltalán nem vagy csupán hihetetlen olcsó áron: 35—38 fillérért tudja értékesíteni.

A parasztember pedig csak az állatállományból tud pénzélni. A földmives nem tud annyi gabonát termelni, hogy abból eladja és annak árából fizesse a köztartozásokat és fedezze téli szükségleteit. Ha 10—15 vagy 20—30 holdas birtokán csak gabonát akar termelni, akkor már tönkre is ment a gazdasága, mert takarmány, állatállomány nélkül a földmives nem földmives.

— Eppen azért ma aggasztó a helyzetük, főleg azoké, akik állatállományból pénzelték. A kisember őszel kicseréli jármós ókrát, a nagyobb eladja, vesz helyette kisebbet, amit kellő gondozással a tavaszig felerősít. Ebből pénzel. Mivel a jelenben csak teljesen kihizlalt szarvasmarhát lehet értékesíteni, erre pedig a kisember nem képes, egyre nehezebb a helyzete.

Az állatvásárok megálltak, tehát fizetőképtelen lesz a gazda.

De nemcsak ő, hanem lerongyolódik a napszámos is, mert miből fizessen a birtokos napszámot, ha állatállományából nem tud árulni. A falunak az élete csak akkor nyugodt, ha a gazda és napszámos egymással békkességben élnek, ezt pedig a munka biztosítja. Ezt adná meg az Isten minél előbb, a feldult lelkű és felzaklatott szívű szegény magyar falvaknak!

Szekeres László

Eddig a levél. A teendő tehát: indítsák meg a tavaszi állatvásárokat úgy, hogy arra a földmivesember ne csak felhajtsa nagy költséggel jószágát, hanem el is tudja adni!

A fentiekkel kapcsolatban jelentjük, hogy a földmivelségi miniszter a lecsökkent állathizlálási tevékenység előmozdítására ugyanevezett intervenció vásárlási és hitelkezőt kezd. Ezt a két akciót egymással pár-

huzamosan fogják lebonyolítani. A rendelkezésre bocsátandó összeg egyrészt arra fog szolgálni, hogy azon

intervenció uton beállítani való sovány szarvasmarhák és súldók vásároltassanak

s ezzel a felvásárlással a piac forgalma fellendíthessék; másrészt azt a célt fogja szolgálni, hogy

keresztény állatkereskedők és kisebb szövetkezetek hitelt kapjanak abból arra a célra, hogy bekapcsolódhassanak az állatértékesítésbe.

Az akció eredményeképpen remélhető, hogy az állatértékesítési nehézségek a gazdák részére nemsokára enyhülni fognak.

A ruszin választás

Volosin ruszin miniszterelnök és Révay miniszter egyszerűen bonyolították le a ruszin választást. Egyetlen pártra szavaztatták. A többi pártot, köztük a magyart is, feloszlatták. Azokat pedig, akik a kisebbségi listának szerepeltek, legtöbbszörre letartóztatták. Hiába jelentett be a magyar kormány tiltakozást Prágában. A cseh kormány, szokásához híven, köntörfalazott, hogy a többi pártot is beszüntették. A magyarokkal, a látszat kedvéért, tárgyaltak, hogy jelöltjeiket felveszik a közös listára, de mesterségesen lekéstették őket. Ezek után tartották meg a választást.

Csak a hivatalos lista szerepelt, kizárólag ukrán jelöltekkel.

Féktelen terror dühöngött az egész vonalon. Még 15—17 éves diákokat is leszávaztatták, hogy Volosinéknek többségük legyen. Az is lett. Husztról diadalalmorban jelentik, hogy 243 ezer igen és csak 19 ezer nem szavazatot adtak le. Így fest az ukrán győgyélet.

Közben, a megejtett katonai vizsgálaton, a cseh kiküldöttek beismerték, hogy a legutóbbi ungvári lövöldözést megint ők kezdték. Szarvagyalt szedő szegény embereket néztek felfegyverzett katonáknak. A vizsgálat eredményeképpen közös megállapodás alapján a csehek hátrább vonták állásaikat.

Bródy András volt ruszinszkói miniszterelnök február 11-én kiszabadult a cseh börtönből. Még aznap este költözte a hirt Ungváron lakó családjával s azt is, hogy nemsokára hazaérkezik.

Balkán-értekezlet

A február 20-án megnyíló balkán-értekezlet nyolc pontból álló program-

A Felvidék lakosságának több mint a fele őstermelő

A Magyar Statisztikai Szemle legújabb számát kizárólag a visszacsatolt magyar Felvidéknek szenteli. A gazdag tartalma füzetből itt közlünk néhány fontosabb és érdekesebb gazdasági adatokat. A felszabadult és visszacsatolt terület 11.915 négyzetkilométer. A lakosság száma e területen 1.029.629.

Ennek 56,1 százaléka, vagyis 577.420 őstermeléssel,

27,9 százaléka bányászattal, iparral, kereskedelemmel és közlekedési hivatással foglalkozott. A közszolgálatot teljesítő és szabadfoglalkozásuk száma 58.990 fő.

A visszakapott sávalaku, kereken kétmillió kat. hold terület mezőgazdasági ágak szerint így oszlik meg: 1,2 millió hold szántóföld, 35.216 hold kert, 173.386 hold rét, 15.866 hold szőlő, 170.935 hold legelő és 327.339 hold erdő. A szántóterületen főként búzát, árpat, rozst, tengerit, burgonyát és cukorrépat termelnek. A buza holdankénti termésátlaga 8,1, a

rozsaé 7,7, a szemes tengerié 9,3, a burgonyáé 52,9 és a cukorrépaé 115,2 mázsa.

Ezek az átlagok valamivel magasabbak, mint az anyaországbani éllátézagok.

Az állatállomány ezen a területen 291.333 szarvasmarhából, 94.637 lóból, 234.958 sertésből és 118.817 darab juhból áll.

Igen értékes a visszakapott terület bányászat tekintetében. Ezen a területen ugyanis évenként a legutóbbi adatok szerint 745.318 mázsa szenet, 2,1 millió mázsa vasércet és 69.070 mázsa fémelt, főként antimonércet bányásznak. A visszakapott terület gyáripara 326 vállalatból áll.

Ez az ipar 14.633 alkalmazottat foglalkoztat,

12 millió pengő munkabért és fizetést ad ki évenként és termelési értéke 145,8 millió pengőre tehető. A hitelintézetek száma 115.

Háromszáz gyermek kap naponta tejet Ercsi községben

A Falu-Gazdaszövetség tejakciójának egyik nagyszerű állomása

Ercsi, február 11.

A Falu-Gazdaszövetség tudvalévő nemcsak érdekképviseleti szerve a falu népének, hanem nagyfotosságú kulturális és szociális akcióját is szervez, amelyek közül többet annyira értékelték és jelentőségelteljesnek találtak az illetékes hatóságok és hivatalos szervek, hogy a gyakorlatban bevált akciót beillesztették saját programjukba és országossá szelítették. Elég talán utalnunk a Szövetség női szakosztályának a falusi gyermekek tejfel való ellátása érdekében megindított szervező munkájára, amelynek eredményei arra indították a belügyi kormányzatot, hogy a Zöldkereszttel mozgalom keretében megkezdje az akció országos megszervezését.

Egészen természetes, hogy a Szövetségnek minden bürokráciától és nehézségektől mentes, a társadalom kezébe adott, ingyenes adminisztrációval működő kezdeményezései csak úgy járhatnak és járhatnak a multban sikerrel, hogy alig van az országban olyan helye, ahol az arra hivatottak, lelkesedéssel, szeretettel és magyar szolidaritással ne vállalták volna el a reájuk váró munkát. A helyi hatóságok, a lelkes értelmiség, a gazdatársadalom tehetősei vállvetett erővel ráradoztak azon, hogy egy-egy akción sikerrel járjon és meghozza a várt eredményt.

A szociális érzésnek, az őszinte és áldozatoktól sem visszariadó segíteni akarásnak gyönyörű esetét tapasztalunk például Ercsiben, ahová azért mentünk, hogy néhány sorban és majd a Képes Híradónk hasábjain közlendő néhány kedves képpel számoljunk be a Szövetség ottani tejakciójáról. Ercsiben azonban többet láttunk és több örömet találtunk, mint azt remélni mertük volna;

az iskolaév tartama alatt háromszáz gyermeket naponta meleg tejjel juttató, szívet-lelket gyönyörkötető akció mellett

ugyanis (bár nem a Falu-Gazdaszövetség — mondjuk így: — „cége” alatt, de kötelezetten abban a szellemben és talán nem vagyunk szerénytelenek, ha azt is hozzáfűzzük, hogy a kulturális és szociális célkitűzéseinknek mindenben megfelelően) megtaláltuk a kulturaház-akciót, a fiatalság testápolását szolgáló sportpálya létesítését, háziipar népszerűsítését, hogy csak a fontosabbakat említsük.

A Falu-Gazdaszövetség női szakosztályának vezetőjét, Kánya Teréziát és a Vasárnapi munkatársát Körbel Henrik, a Fejérmegyei Cukorgyár Rt. igazgatója, a Stefánia Szövetség helyi szervezetének elnöke és Füzesi János cukorgyári tisztviselő, a szociális bizottság lelkes tagja kalauzolták a három ercsi iskolába, ahol az iskolák kintin tanítóit és az apácaik osztották a tejet a boldog gyerekeknek.

A nagyszerűen sikerült tejesztás után körülnézve a községben, örömmel állapítottuk meg, hogy az utóbbi esztendőben kiépültek és zökkenésmertesen működnek csaknem hiánytalanul azok a szociális intézmények,

amelyek a főváros és egyik-másik nagyobb város szegényeinek sorsát enyhíteni hivatottak. Körbel Henrik igazgató ugyanis akkor, amikor négy esztendővel ezelőtt megalakult a Stefánia Szövetség helyi szervezete, ennek a keretében egyesítette a községben addig szétforgácsoltan működő szociális tevékenységet, ami által megszűntek egyrésztől az egyesek többszörös szegélyezései, másrésztől a szociális tevékenység komoly tartalmat nyert és arra iparkodott, hogy a pillanatnyi segítés helyett intézményes megoldásokat teremtsen. A Körbel Henrik és az általa életrehozott szociális bizottság

berendezte a Stefánia Szövetség szülőgöthonát, amelyet néhány héttel ezelőtt adtak át rendeltetésének,

megépült a mintaszerű, pompás zuhanyozókkal, remek társalgóval felszerelt modern sportpálya és kintin lövésztélp; az igazgató és a gyártelep bekapcsolódott a községi inségmunkába is, amelyeknek során a község rendezése, utjainak járhatóvá tétele érdekében végeztek munkálatoikat. Strandfürdő, park létesült, ami nemcsak az inségek foglalkoztatására nyújtott módot és lehetőséget, hanem a község idegenforgalmi lehetőségeinek kiépítésével a község lakosságának jövedelmezésérési lehetőségét nyújt, a vendégek elszállásolása és ellátása révén. A munka- és keresétképtelen szegények részére a szociális bizottság élelmiszercsomagokat oszt ki hetenkint.

A gyártelep által épített és fenntartott kápolna, iskola, könyvtár a gyártelepen foglalkoztatott munkásokon kívül a község lakosainak is rendelkezésére áll. Ugyancsak a község lakóinak érdekeit szolgálja Körbel Henrik igazgatónak az az elhatározása, hogy

a telepen fűtött, berendezett helyiséget adott egy háziipari tanfolyam létesítésére.

A tanfolyamon résztvevő falubeli leányok kákból fürdőkalapokat szönek, természetesen a kákát is az igazgató, illetve a gyár szociális bizottsága szerezte be, ugyanígy történt gondoskodás az oktató-szakmunkás alkalmazásáról és az elkészített kalapok értékesítéséről is.

Az a szociális építő munka, amely Ercsi községben folyik, ékesen szóló példa arra, hogy megfelelő irányítással, szervezetséggel, az öröknek egyesítésével még kisebb lakottságokban is meg lehet teremteni mindazokat az intézményeket, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy a nyomor enyhítése, a gazdasági és kulturális színvonal emelése révén biztosítsák az új nemzedék életfeltételeinek javítását is.

—ss—ly

Magyar fagyasztott tojás Angliában

A mult esztendőben 183 vagonnal szállítottunk ki

Anglia óriási tojás-szükségletét a Kína-Japán közti háborúig csaknem kizárólag Kínából fedezte. Kína például 1937-ben 44.179 vagon tojást szállított Angliának. Mondanunk sem kell talán, hogy ezt a hatalmas tojásmennyiséget fagyasztott állapotban szállították a sokezer kilométeres távolságra. Amikor a háború kétesítette a kínai tojás-szállítmányok megérkezését, a világ első kereskedő nemzete előrelátóan Európában iparkodott szükségleteit fedezni. Ennek az előrelátásnak, továbbá a Magyar Külkereskedelmi Hivatal és a Tojáskiviteli Egyesülés éberségének és jóllétségségének eredményeképpen 1938-ban, amikor Magyarország első ízben exportált fagyasztott tojást Angliába,

sikerült a Brit Birodalom tojásimport statisztikájában a második helyre kerülnünk.

Kína ugyanis 1937-ben már csak 4000 vagon tojást szállított Angliába, utána rögtön Magyarország következett — a négyezerhez viszonyítva, sajnos, igen kicsiny számmal — 183 vagonnal. A többi európai állam szállítmányai még ennek is alatta maradtak.

A fagyasztott tojás exportjára vonatkozóan a Tojáskiviteli Egyesülés kitűnő vezetőjétől: Peller Ágoston dr.-tól kértünk felvilágosítást. A kapott tájékoztatás szerint a magyarországi baromfitelepek közül hét rendezkedett be tojás-fagyasztásra. Ezek a következő helyen működnek: Budafok, Keoskemét, Kiskunhalas, Oros-

háza, Szeged, Szentés, Törökszentmiklós. Az eljárás az, hogy amikor a tojástermelés nagyobb arányokat ölt, — tehát március közepétől június, július végéig — a nagy gondalalámpázott, egészen friss, tiszta tojásokat — amelyeknek héját külön eljárással megtisztították — feltörik és tartályba gyűjtik, amelyben gépi uton összekeverik a sárgáját a fehérjével.

Az arany-sárga folyadékot ezután kettős szűrővel csíráltalanítják, majd bádogdobozokba adagolják és 22-24 fokos hideg-gel megfagyasztják.

A szállítás hűtővagonokban történik. Angliában hűtőházakban raktározzák a tojást őszig, amikor a friss tojás híjján a fagyasztott tojás kerül felhasználásra az angliai nagy étkező-és péküzemekben.

Egy-egy vagonban 9000 kg. tisztasulyu tojás kerül kiszállításra. Minden kilogramm fagyasztott tojáshoz 22,5 tojás kell, egy vagonban tehát 202.500 tojás van, a mult évben tehát

összesen 37 millió 57.500 darab tojás került Angliába csonttá-fagyaszta ...

Valószínű, hogy a folyó évben sikerül ezt a mennyiséget felemelni és külkereskedelmi mérlegünk feljavításában még nagyobb szerepe lesz a magyar tojásnak.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár közgyűlése

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár február 11-én tartotta meg Erney Károly titkos tanácsos, alelnök-vezérigazgató elnökelete alatt és nagyszámú részvényes részvételével 99-ik rendes közgyűlését, amely az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és elhatározta, hogy a 1.469.382,03 P tisztá nyereségből adassék osztalékkal részvényenként 3 pengő. Az egybegyűlt részvényesek nevében Szász Károly dr. v. b. t. t. mondott meleg szavakkal köszönetet azért a lelkes és nehéz időkben is eredményes munkáért, amelyet az intézet érdekében az elmúlt évben is kifejtettek. Az elnök alelnök-vezérigazgató végül megemlékezett arról, hogy az intézet a folyó év decemberében rendkívüli ünnepi közgyűlés keretében szándékozik fennállásának századik évfordulóját méltó módon megünnepelelni.

Ivány Béla ny. miniszter az Országos Földhitelintézet új elnöke

Az Országos Földhitelintézet Pesthy Pál dr. ny. miniszter elnökelete alatt február 9-én tartotta évi rendes közgyűlését, amely az 1938-ik üzletév mérlegét jóváhagyta és elhatározta, hogy az intézet a 661.167,74 pengő nyereségből az üzletévek után 1½% osztalékot fizessen, 100.000 pengőt adjon a nyugdíjpénztárak megerősítésére, 45.000 pengőt három — lakóházzal és gazdasági felszereléssel ellátott — vitézi telek létesítésére és más mezőgazdasági szociális célra fordítson, míg 262.000 pengőt a tartalékalaphoz csatoljon.

Az új igazgatóság tagjai között helyet foglal Mayer János ny. miniszter, a Falu-Gazdaszövetség elnöke; Ivády Béla ny. miniszter, társelnök; Schandl Károly m. kir. titkos tanácsos, társelnök; Krúdy Ferenc országgyűlési képviselő, alelnök; Csizmadia András országgyűlési képviselő és Mutschenbacher Emil dr. felsőházi tag, elnöki tanácsstagok; Törley Bálint államtitkár és Vass Elek dr. miniszteri osztályfőnök, igazgatóválasztmányi tagok.

Az Országos Földhitelintézet elnökévé az igazgatóság Ivády Béla ny. minisztert választotta meg.

KÖBE KELLENE VÉSNI...

Már tízezer gazda vett részt a teigazdasági tanfolyamokon

Az ország egyik legnépesebb és legfontosabb agrár-érdekeltsége, a százezer taglétszámú *Tejtermelők Országos Szövetsége (TEOSZ)* csendben, szerényen nagyfontosságú akciót kezdeményezett két esztendővel ezelőtt. A tejtermelés előmozdítása, a tejértékesítés megszervezése és a szarvasmarhatenyésztéssel foglalkozó gazdátársadalom tudásának gyarapítása érdekében *egyhetes teigazdasági ismeretterjesztő tanfolyamokat* szervezett. Hogy pedig a törekvő, de szerény sorban élő gazdák számára is lehetővé tegye a tanfolyamok látogatását,

a résztvevőknek megtéríti a lakóhelyükről a tanfolyam helyére való utazás és visszautazás vasúti költségét, gondoskodik elszállásolásukról és ellátásukról, vagy ennek árát megtéríti számukra.

A Szövetség az 1937—38-as téli folyamán *Kaposvárott, Nyíregyházán, Kalmáron, Budapesten, Győrött és Makón* rendezett egyre fokozódó érdeklődés mellett ilyen egyhetes tanfolyamot, amelynek anyaga a tejtermelés minden ágazatára, illetve a vele kapcsolatos összes szakkérdésekre kiterjed. Így a tanfolyam 36 elméleti órája alatt, országos, sőt európai hírű előadók megismertették a hallgatókat a *takarmánytermelés, takarmányozás, állattenyésztés, törzskönyvezés, tejkezelés, üzenegazdálkodás, a tejszövetkezetek és a tejértékesítés* minden fontos kérdésével. Az elméleti órákon kívül *fejési gyakorlatokon* vesznek részt a hallgatók és megtekintenek néhány fontosabb *tejfeldolgozó üzem* és *szövetkezeti tejgyűjtő telepet* is.

Az idén — helyesebben az 1938—39-iki téli folyamán — *Pápán, Ceglédén, Csepregen* (a jelentkezők nagy számára való tekintettel itt egymás után két tanfolyamot kellett tartani), *Kalocsán, Felsőszélin*, volt tanfolyam, a *Budapesten* rendezett tanfolyam pedig február hó 11-én fejeződött be.

Az előadások — vidékek szerint váltakozóan — nagy terület kiszáradt vonzzák a tanfolyam helyére.

Például a budapesti tanfolyam *Esztergom, Komárom, Fejér, Veszprém, Tolna, Szolnok és Pest megye területéről* gyűjtött hallgatókat Budapestre.

Kereken százan jelentkeztek a tanfolyamra, 16—60 éves kora kiszáradt, akik örömmel és szorgalmasan hallgatták a magasszintvonalu előadásokat. A tanfolyam résztvevői ezenkívül még kitünő szakkönyveket is kaptak ingyenesen a Szövetségtől.

A *Tejtermelők Országos Szövetsége* ismeretterjesztő és nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű munkássága körébe belevonta a Felvidéket is. Amint említettük, *Felsőszélin* a csatlakozást követő első hetekben megrendezte a tanfolyamot, amelyet az ottani gazdák, mint az anyaország gazdátársadalmának egyik legelső támogató, szeretetteljes megnyilatkozását vettek tudomásul.

A Felvidék visszacsatolásával jelentkezett egyik probléma — a csatlakozó gazdák tejtermékei értékesítésének megoldása — tekintetében ugyancsak kívenni igyekszik a Szövetség a maga részét a munkából. A csatlakozó népe ugyanis a cseh uralom alatt könnyen tudta értékesíteni tejét *Pozsonyban, Bécsben és Brinnben*, a visszacsatolás óta azonban a csalló-

közi tejet a nagy távolság és szállítási viszonyok következtében csak ipari tejként lehet értékesíteni. Ennek az átalakításnak sima lebonyolítása érdekében a Szövetség tervebe vette, hogy a *közel hetekben a Csallóköz gazdái számára rendez tanfolyamot, amelyen éppen ezekre a szempontokra lesz tekintettel.*

A tejtermelési és kezelési tudnivalók terjesztése érdekében nem lehet mindenhol tanfolyamokat szervezni, viszont fontos érdekük követelik, hogy a termelés tökéletesíthetőség.

Ilyen esetekben *félnapos előadásokat* rendez a Szövetség.

Félnapos előadások voltak már a Balaton zalai partján és további ilyen előadásokat terveznek, hogy a Balaton vidékének tejjelállása megszervezhető, ami természetesen a környék kiszáradtának is elsőrendű érdeke.

Az eddig rendezett egyhetes tanfolyamok mindegyikén *átlag száz hallgató* vett részt, a félnapos előadásoknak is széleszámú hallgatósága volt, ugy, hogy

közel tízezerre tehető azoknak a száma, akik a Szövetség tanfolyamán, vagy a félnapos előadásokon tanultak alapján többet, jobbat termelnek és így termékeiket előnyösebben tudják értékesíteni.

A Szövetség munkásságát a gazdátársadalom is nagyra értékeli. Erről tanuszkodnak azok a hálálkodó, kö-

szönő levelek, amelyeknek százaiban a tanfolyamok, előadások volt hallgatói arról számolnak be, hogy mennyit köszönhetnek a Szövetségnek, a Szövetség lelkes, áldozatos vezetőinek és előadói gardájának

A Szövetség székhelye: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz. alatt van.

BARTOSS KÁROLY

Közel ötmillió pengő beruházási hozzájárulást fizet a Magyar-Olasz Bank

A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság igazgatósága szerdán Gr. Uff. Guido Romanelli zredes elnökelele tartott ülésén megállapította az intézet 1938. évi mérlegét, amely szerint a tiszta nyereség 1,051.132.58 pengő. Az 1938. évi XX. t.-c. alapján az intézetet terhelő *egyszeri beruházási hozzájárulás 4,840.274.60 pengőt tesz ki.* Az igazgatóság a március elsejére egybehívott közgyűlésnek a mult évivel azonos, tehát részvényenként *150 pengő osztalék* fizetését fogja javaslatba hozni.

A NEMZET NAGYSÁGA

Hogy mi tesz valamely nemzetet nagyvá, bajos volna néhány odavetett jelzővel, vagy tudományos meghatározással körülírni. A tömegének végtelen milliói szerint nem mindig az, s az államának kiterjedése szerint sem. Ha ez a kettő döntő tényező volna a nemzetek nagyságának és súlyának elbírálásánál, a világ két vezető nemzete és a többi irányító állama *Kína és Szovjetország* lenne, amitől pedig, mint tudjuk, szinte elérhetetlen távolságra állanak. Az európai politikát négy nagyhatalom befolyása vagy megegyezése irányítja. Az *angol, német, franciáé és olaszé.* Ez a négy nagyhatalom fontos nemzetközi kérdéseket intézett el, sőt Európa térképét is megváltoztatta anélkül, hogy a mammutnagyságú szovjet közreműködésére kíváncsi lett volna. Azt pedig, hogy Kinában a sokkal kisebb területű és csak hetedrésnyi lakosságú *Japán* milyen erőteljes hódító háborút folytalt a másik óriás, a szovjet tehetetlen fogcsikorgatása közben és akarata ellenére, minden újságolvasó és rádióhallgató évek óta tudja.

Viszont például az sem volt kétséges a történelem útjait ismerők előtt, hogy Németországot csak ideig-óráig lehetett legigázni, s tőle a vezetésre való hivatottságot elvitatni. A német nemzet lelkinagyságát, történelmi hivatottságát, fegyelmességét, munkaerejét és szeretetét a világ ősszpontusult rosszindulata sem nyomhatta el és béníthatta meg helyrehozhatatlanul.

Ugyanez állt a jóval kisebb, de hagyományokban, töretlen munkakedvében megerősödött, hazaszeretében és megújodott erkölcsében újjászületett *Csonkamagyarországra* is. Hiába vették el területének háromnegyed részét s lakosságának közel kétharmadát. Mint ahogy a bosszuálló gyűlölet félt tőle, s életképtelenre akarta marcangolni, a területét bitorló s elcsatolt lakoságot rabságban tartó rossz lelkiismeretű szomszédok rettegése sem szünhetett meg egy pillanatra sem. Hét és félszer akkora területen, hatszazannyi ember, állig fegyverkezve félt és rettegett a kis csonkaország nyolc és félmilliónyi lefegyverzett magyarjától. Fenntartották a magyargyűlöletre és szuronyokra épített kisanantantot.

Es mégis előretört a magyar igazság! Es útját ezután sem tartózhajta föl semmiféle földi hatalom.

Azt mutatja-e mindez, hogy mi kicsiny és másodrangu ország vagyunk?

Nem, nem, soha!

Összedőlhetett a Dsingisz kánok, a Timur Lenkek, a Nagy Sándorok véres hódítása. Elmosódhatott Attila és Napoleon világhatalmi ábrándja. *Szent István birodalmának középeurópai jelentősége sohasem szünhetik meg, ha a magyar nemzet történelmi hivatásának élni tud és akar!*

Mi kis nemzetek csak akkor lehetnének, ha lelkiiségünk a gyávaság és lemondás alacsony színvonalára süllyedne. De akkor el is pusztulnánk!

Mézes János

Falu-Gazdaszövetség

Jaross miniszter és Czermann képviselő előadása Budafokon

A budafoki *Keresztény Ifjak Egyesületének* elnöke: Czermann Antal dr. képviselő, a Falu-Gazdaszövetség elnöki tanácsának tagja, meghívta Jaross Andor felvidéki minisztert, hogy tartson előadást az ifjak előtt.

Záborszky Nándor polgármester üdvözlő szavai után Jankovich Lehel elnök köszöntötte Jaross minisztert, majd Czermann Antal nagyszabású beszédében rámutatott arra, hogy az egyesület husz éve dolgozik a keresztény eszmék szolgálatában. *Perhászka Ottokár* szellemében, mert részese akar lenni annak a nagy munkának, amely már elindította a jobb magyar jövőt. Melog szavakkal köszöntötte Jaross minisztert, mint a felvidéki magyarság vezetőjét.

Jaross Andor miniszter válaszában örömmel állapította meg, hogy az országban olyan hatalmas szellemiség uralkodik, amely teljesen azonos a felvidéki szellemmel. Ez a szellemiség napról-napra növekszik és jelenti a keresztény eszmevilágot, amely át akarja alakítani a magyar életet. Csak akkor erősödhetünk meg, ha *minél több embert tudunk a barázdák népéből emberi színvonalra emelni.* Tehát minden erőnkkel a falvak népéért kell dolgoznunk, hogy életképes tagjai lehessenek ennek a nemzetnek.

Jaross Andort beszéde után perkegült lelkesen ünnepelte az egybekült közönség, majd Czermann Antal országgyűlési képviselő köszöntöte meg a miniszter magával ragadó előadását.

Gazdalfjak táborozása Celdömökön

Bonyay István ev. lelkész vezetésével *Celdömökön* nyolcnapos táborozást tartottak a szomszédos vármegye gazdalfjai, hogy tudásukat gyarapítsák, akarataikat megedzék és a kötelesség teljesítésben gyakorolják magukat. A gazdalfjak örömmel vettek részt ezen a táborozáson, amelynek *anyagi költségeit is maguk teremtették ki.* Minden elismeréste méltó ez a kezdeményezés, amelynek lelkes támogatója a celdömöki evangélikus lelkész és felesége, aki az ottani leánygárdával vállalta a gazdalfjak élelmézésének nem könnyű munkáját. A nyolcnapos táborozás a vallási kérdéseken kívül felöleli a szövetkezeti, társadalompolitikai, egészségügyi, hazafias és gazdasági kérdéseket, amelyeknek sikeres megoldásától nagyban függ a jövő falu élete. A Falu-Gazdaszövetség kézséggel kapcsolódott bele ebbe a munkába, amely a jövő gazdait van hivatva kialakítani. *Agoston Béla* dr. főtitkár két előadást tartott a *falugazdagsággyéről*; *Szekeres László* dr. igazgató pedig „*A fiatal gazdamezedék újabb feladatai*” címmel szólt a ifjakhoz. A celdömöki táborozás a biztató siker jegyében indult el.

Jó hangszerezen játszani a legnagyobb élvezet. Előszörant Izádon olesón *Román* országos hírű hangszerelepné vájárólhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58—60. Kéjzen díjmentes, 51. számú árjegyzék.

A hegyközsegekről (8)

Írta: SZABÓ SÁNDOR dr.

Ha teleshányví teher van a szőlő földjén, akkor az átváltás miatti kártalanítást bírói letétele kell tenni, hogy a teleshányví hitelező ne károsodjék a fedezet csökkenése miatt. A felújítási tilalom az átváltott közvetlenül termő amerikai szőlőfajtákkal telepített szőlőkre is fennáll. A szőlőművelésnek módja további intézkedésig nem esik korlátozás alá.

A szőlővesszők és szőlőoltványok jogalmának szabályozása a hegyközsegi törvény végrehajtási utasításának külön gondosságát képezi. Igen fontos az, hogy a felújításához vagy telepítéséhez drága pénzen vett szőlővesszők, a fajtaazonosság és egészségügyi követelmények szerint kifogástalanok legyenek. A rendelet hivatalosan megállapította, hogy milyen amerikai alanyfajták használhatók és melyek azok a csemegefajták, amelyek további rendelkezésig telepítésre felhasználhatók. A szőlővessző ajánlkozás, csere, vagy eladás a forgalmi korlátozás alá esik.

Csak teljesen érett, mindenféle betegségtől, elemi csapástól mentes, egészséges, ép rügűjű, egyenes vesszőjű, hibátlan szőlővesszők hozhatók forgalomba, amelyek legalább 50 cm hosszúságúak, de vastagság és egyéb tekintetben is megfelelnek a meghatározott formáknak.

A szőlővessző-faiskolák külön felügyelet és ellenőrzés alá kerülnek és különböző ellenőrzési tevékenységek feltételeinek kell megfelelniök. A csomagolás és szállítás tekintetében szigorú ellenőrzés és felügyelet szempontjait szerint fogantatosítandók a szállítások. Ha valaki üzletszerűen kíván szőlővesszővel és szőlőoltványokkal foglalkozni, arra külön engedélyt kell kérni a m. kir. földművelésügyi minisztériumtól. Saját szükségletére lehet szőlővesszőket termelni, bárkinek a felújítás pótlása céljából, azonban a felesleget forgalomba hozni csak előzetes engedély alapján lehet. Pontos meghatározások szabályozzák az eladásra szánt szőlővesszőknek termelését, gondozását, előkészítését, csomagolását előzetes bejelentések mellett és utólagos ellenőrzésekkel.

Az állami ellenőrzés alatt álló ilyen szőlőtelepek, valamint a szőlővessző- és szőlőoltványtelepek tulajdonosai a hatóság részéről jövő szakosított figyelemmel kísértet betartani kötelesek, üzleti könyveiket és nyilvántartásukat pedig hivatalos használatra be kell mutatniok.

Szőlővesszőt, vagy szőlőoltványt külföldről behozni vagy az ország területén átszállítani csak a földművelésügyi miniszter engedélyével lehet. Az átszállítás csak zárt vasúti kocsiban, ömlesztés mellett, csak növényegészségügyi vizsgálat és fertőtlenítő eljárásos lehetséges.

Igen fontos a növényi és állati kártevők elleni védekezés elrendelése. Ezek a védekezések faiskolákban, gyümölcsösökben, szőlőkben, a közismert és előforduló összes közveszélyes kártevők, gombák, állatok, férgek irtása tekintetében pontos intézkedések formájában jelentkeznek, amelyeket, ha nem fogantosit ki-ki a saját jóllétfogott érdekében, a hegyközsegi rendtartás intézkedései szerint, akkor azt költségére a hatóság végzeteti el.

Jól tudjuk, hogy hiába védekezik az egyik gazda, ha a másikon területén a kártevők meghúzódnak, szaporodnak, akkor a szomszéd szőlőjét is tönkreteszhetik.

A védekezés mikénti végrehajtására nézve, a földművelésügyi miniszter növényegészségügyi hivatalos utmutatókban fog ismertetőköt és oktatásokat adni.

(Folytatjuk.)

Földbérlet-szövetkezeti mozgalmunk az 1938-ik évben

Both Deszö dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, az OKH ügyvezető igazgatója, a fenti címmel önként írt a MÁGYAR SZÖVETKEZÉS egyik utóbbi számába. A kitűnő tanulmányból az alábbi meggyőző adatokat tárljuk olvasóink elé:

„Az Országos Központi Hitel-szövetkezet irányításával haladó földbérlet-szövetkezeti mozgalom eredményül könyvelhetjük el a vallás- és közoktatásügyi miniszter felügyelete alatt lévő királyi közalapítványi birtokok kezeléséének azt az elhatározását, hogy

a jövőben csakis szövetkezeti szervezet mellett hajlandó kishaszonbérleti szerződéseket kötni.

Ennek a kezelésének a felkérésére szerveztünk be a Lakócsa és Vidéke Hitel-szövetkezet utján 728 katasztrális hold területet és éppen a napokban hirdette meg ez a kezeléség az alsószolcai birtok haszonbérletét olyképpen, hogy ajánlatot csakis szövetkezeti szervezetek tehetnek. Következésképp itt is vagy az alsószolcai, vagy a felsószolcai hitel-szövetkezet keretében megszervezendő földbérlet-szakcsoport fogja ezeket az ingatlanokat haszonbérbe venni.

Az 1938. évi tárgyalások eredménye az, hogy 17 földbérlet-szakcsoport az összes birtokba is vehette az ingatlanokat, ugyhogy azokon az őszi előkészítómunkálatokat már a szövetkezeti tagok végezték el. Az elmúlt évi eredmény tehát az, hogy a Bagamári, Balmazújvárosi, Csobád és Vidéke, Debreceeni, Kapossekesői, Lálócsa és Vidéke, Legyesbényei, Mezőgazosi és Vidéke, Nyírbrányi, Nyír-lóvasói, Nyírmezei, Püspökkladányi és Szerencsi Hitel-szövetkezetek kebelében megalakult

17 földbérlet-szakcsoport több mint 6000 holdon, mintegy 1500 család boldogulását segitette elő.

Több folyamatban levő tárgyalás azonban az év végéig befejezést nem nyert, de minden kilátás megvan arra, hogy ezek is hamarosan sikerrel végződnek és azok az ingatlanok, amelyek haszonbérbe-vételéről a tárgyalások folyamatban vannak, az 1939 év folyamán szintén az OKH kötelékébe tartozó hitel-szövetkezetek kebelében megalkuló szakcsoport tagjainak kezére jutnak.

Nagy elégtétellel veheti tudomásul az OKH azt az eredményt, mert az elmúlt évben is az állam minden anyagi támogatása nélkül sikerült ezeket az eredményeket megvalósítani. De alapos a remény, hogy az elkövetkező években az állam támogatása sem fog elmaradni, amikor természetesen a mult esztendő eredményei megtöbbszöröződhetnek. A kormány ugyanis magáévé tette azt az elgondolást, amelyet három évtizedet meghaladó tapasztalatok alapján az OKH hirdetett. Az OKH álláspontja az volt, hogy a magyar nép nagyobb mérvű földhözjuttatása az adott viszonyok között leghelyesebben csak kishaszon-

bérletek alakításával történhetik meg

ezeknek a kishaszonbérleteknek az eredményessége egy biztosítat, ha ezek a kismerek szövetkezetbe tömörülve gazdálkodnak.

A szövetkezeteknek az irányítása, tanácsadása és támogatása rendkívül jótékony nemzetnevelő hatást gyakorol, miért is a földbérlet-szövetkezeti mozgalom egyuttal a kívánatos telepítésnek előkészítője lehet. Az új birtokpolitikai törvényjavaslatból kitűnik, az OKH által hangoztatott gondolat immár kormányprogram, sőt minél előbb való megvalósítására már megvan az elhatározás is. Ilyen körülmények között elképzelhetetlen, hogy a kormány birtokpolitikai programjának végrehajtásában ne vegye igénybe az OKH és a kötelékébe tartozó több mint 1000 hitel-szövetkezetnek a közreműködését, amely szervezet eddigi tevékenységével is bebizonyította, hogy nem kicsinyelhető eredményeket ér el. A hitel-szövetkezeti hálózat rövidesen még ki is bővül a visszacsatolt felvidéki területen működő több mint 300 hitel-szövetkezettel.

Egész bizonyos tehát, hogy 1939. év végén

a mai 72 földbérlet-szakcsoport helyett, amely több mint 35.000 katasztrális hold területen, közel 9000 családnak biztosít jobb megélhetést,

kétszer annyi, sőt talán még több földbérlet-szakcsoport fogja kifejeteni áldásos tevékenységét.”

A borárak esése átmeneti jelenség

A Magyar Szőlőgazdák Egyesülete báró Waldbott Kelemen felsőházi tag elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen az elnök ismertetette a borpiac jelenlegi helyzetét és rámutatott arra, hogy

a borárak esését annál is inkább átmeneti jelenségnek kell tartani, mert a különböző borvidékekről érkezett jelentések szerint a készletek mindenütt kifogyóban vannak.

Az export érdekében az egyesület már lépéseket tett illetékes helyeken és ennek hatása rövidesen érezhető lesz a piacon. Többek felszólalása után a választmány határozatot hozott, amely szerint tiltakozik a bortermelői kimerészek intézményének korlátozása ellen. Elhatározta a választmány azt is, hogy ebben a kérdésben és a vendéglátó ipar iparjogi rendezése tárgyában feliratolt fordul a földművelésügyi, kereskedelemügyi és pénzügyminiszterhez.

Jól teleltek a vetések

A földművelésügyi minisztérium vetésjelentése szerint az őszi vetések általában jól teleltek, mert a nagy hidegek alatt elég vastag hótakaró védte őket és ezért a korai vetések a legtöbb helyen szép zöldék és sűrűek és jól bokrosodtak. A késői vetések

is elég jól meg tudtak erősödni. Az őszi árpa sását és a repcét a száraz hidegek helyenként leperzseltek. Kiseb mérvű egérvárt néhány vármegyéből jelentettek. A takarmánykészlet megfelelő beszáttással a jószág ki-teleltetéséhez elegendő lesz.

Ujból leszállították az állati szérumok árát

Az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosa és az érdekeltektől gyarak között lefolytatott tárgyalások alapján február 1-étől kezdődő érvénnyel a lóbal termelt szérumok árát 100 ccm-ként 5.60 P-ról 5.40-re, a sertésbal termelt „orbáncszérum” árát 100 ccm-ként 5.60 P-ról 5.40-re, a sertéspestis elleni szérum árát 100 ccm-ként 5.80 P-ról 5.40-re, a szájsz-és körömfájás elleni rekonvaleszcenszérum árát 1.80 P-ról 1.60-ra, a kutyta egyszeri oltásához való vészett-egés elleni oltóanyag 5 ccm-es adagját 0.70 P-ról 0.64-re csökkentették.

Kisgazdák fogat-szépségversenye

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás rendezősége a mult évi szép siker alapján ebben az évben is nagyszabású kisgazdafogat-szépségversenyt kíván rendezni. A szépségversenyen résztvevők részére a rendezőség nagy kedvezményeket nyújt, amennyiben elhelyezkedésükön ingyen gondkodik, ezenfelül pedig a lovak és a kocsi szállítási költségeinek jelentős részét a földművelésügyi minisztérium megértő támogatása folytán magára vállalja. A kisgazdafogat-versenyen résztvevő fogatok március 26-án, vasárnap délelőtt nagyszabású felvonuláson is részt vesznek.

Harminkét pengő érhető el a ricinusmag mázsájáért

A ricinusmagtermelés nagymérvű kiterjesztése érdekében országos akció megindítását határozta el az Ipari Növénytermelési Bizottság. A termelési feltételeket úgy állapították meg, hogy a gazdának kifizetődjék a ricinusmag termelése. Nevezesen a termelési szerződések megkötésével megbízott szövetkezet budapesti paritásban métermázsánként 32 pengőért fogja átvenni a bortalantított ricinusmagot. Jogában áll azonban a gazdának a ricinusmag tokos átvételét is igényelni, amikor is érte a feladólállomáson 100 kg-ként 17 pengő kap. A vetőmagot is a szövetkezet adja, azért a termelőnek nem kell fizetni, hanem csak majd a termésből azonos mennyiségben természetben visszaadni. A ricinusmagtermelési szerződések megkötése megindult. Jelentkezni lehet az Olajmag Értékesítő Szövetkezetnél, Budapest, V., Tükör-u. 2.

Vásárt tarthat Harta község. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter megengedte, hogy Harta község egyelőre kísérletképpen két éven át, minden év március 10-1-ére és szeptember 20-ára, ha pedig ezek a napok vasárnapra vagy keresztény ünnepnapra esnek, a reakjuk következő hétköznapra engedélyezett országos állatvásárok napján országos kirakóvásárt is tartson.

Borkezelési tanfolyam. Február 27-én Budafokon a szőlészeti és borászati szakiskolában kéthetes borkezelési tanfolyam kezdődik. Az elméleti előadásokat délután 3-7-ig tartják, a gyakorlati bemutatókat az állami közpincében tartózzák. Jelentkezni február 20-ig lehet a Magyar Szőlőgazdák, Vendéglősök és Kereskedelművek Országos Szövetségénél (Budapest, VI., Csengery-u. 51.).

NITROGÉN nélküli nincs növényi élet!

Kérjen díjtalan, szakosított felvilágosítást
PÉTINITROGEN
Műtrágyagyár r. i.
Budapest, V. ker., Nádor-utca 21. szám

Kénsavas ammóniák 20.5% N ammóniák és salétrom tartalmu nitrogén műtrágya.

Péti só 17% N ammóniák és salétrom tartalmu nitrogén műtrágya.

Mészsalétrom 15.5% N salétrom tartalmu nitrogén műtrágya.

Lerakatok az ország minden részében.

Fontos figyelmeztetés a mezőgazdasági munkások számára

A kormány nagyszabású földbirtokpolitikai tervei egyes vidékek mezőgazdasági munkásaiban azt a hiedelmet keltezték, hogy már a folyó gazdasági évben földhaszonbérlethez, illetőleg földtulajdonhoz juthatnak.

Ezzel kapcsolatban szükséges hangsúlyozni, hogy az új földbirtokpolitikai törvényjavaslat alkotmányos tárgyalásainak befejezése, majd pedig a törvény végrehajtási utasításainak megalkotása és végül magának a földhöz, haszonbérlethez juttatásnak számos műszaki, gazdasági és pénzügyi feladattal járó lebonyolítása hosszabb időt vesz igénybe. Bármennyire is igyekszik tehát a kormány földbirtokpolitikai elgondolásait a leggyorsabb ütemben megvalósítani, teljesen kizárt, hogy a földhöz és haszonbérlethez juttatás előnyeit az érdekeltek már ebben a gazdasági évben élvezhessék.

Ezért súlyosan vétenek mind saját, mind családjuk érdekei ellen azok a mezőgazdasági munkások (cselédek és sommások), akik nem igyekeznek az idehaza kínáló munkalkalmakat maguk számára mielőbb biztosítani. A kínáló munkalkalmak mielőbbi biztosítása már csak azért is érdeke a mezőgazdasági munkásságnak, mert Németországban a folyó évben sem juthatnak többben elhelyezkedéshez, mint tavaly.

Teljesen alaptalan egyes gazdasági cselédeknek és munkásoknak az az aggodalma is, hogy ha már most leszerződnek, elesnek a hivatalos munkabérmegállapítás előnyeitől. A mezőgazdasági munkabérmegállapítás törvényes rendezése ugyanis el sem képzelhető másként, mint hogy a bérmegállapítás ki fog terjedni a már előbb létrejött szerződéseknél kikötött bérösszegekre is.

Németországban járt munkástevéreinkhez!

Hazai szalonnát vásárolhatnak ezidén is a magyar munkások Németországban

A magyar mezőgazdasági munkások egyike főtlapáléka a szalonna és a német kormány már évek óta megengedi, hogy a munkások részére szállított szalonna vámentesen mehessen be Németországba.

Hogy a megrendelésnél késedelem ne legyen, ezért az idén minden magyar mezőgazdasági munkás, mi-

előtt hazáról utba-indulna — egy magyar és német szövegű levelezőlapot fog kapni, amelyet a munkahelyre való beérkezése után a munkaadónak bemutat, ő ezt kitölti és továbbítja a *Hangya* berlini elosztó szervének címére és így minden munkának a címe pontosan nyilván lesz tartva.

ÜZENETEK

Gula Pál, Szegvár: Levélét illetékes helyre továbbítottuk; reméljük, hogy az idén is szerződést kapnak mindazok, akik tavaly megbecsülték magukat. — **Bíró Károly és társai, Ivádk:** Fenti üzenet Önöknek is szól. — **Kovács Vilma és József, Győrírszeg:** Közzöljük németországi munkaadójuk nevét és címét és azt, hogy milyen összeget hagytak kint munkaadójuknál. — **Zohori Sándor, Nyírábrány:** A híresztelésekkel ne törődjenek, valószínű, hogy a német munkaadók az idén is szerződtek azokat, akik ellen tavaly nem merült fel kifogás. — **Horváth Sándor, Szajla:** Részvételt olvastuk sorait; írja meg esetét részletesen a berlini magyar konzulátus mellett működő irodának. A címe: Berlin, S. W. 11. Dessauerstrasse 28. Lbben a levélben közölje természetesen németországi munkaadója nevét és címét is és írjon benne a reklamált 40 márkáról is. A Kabinet-irodához intézett kérvénye ígyben semmit tenni nem tudunk, legyen azonban meggyőződve, hogy intézkedés fog történni. — **Id. Molnár József, Bükkzsérc:** A munkaadó által levont 20 márká bizonyára kettőjünek a német határtól a végállomásra szóló hazautazási költsége. Ha ezt az utiköltséget már előzőleg megfizették volna, forduljanak újból hozzánk: Figyelmeztetjük, hogy a korábban hazaküldött összegből levont 21 pengő a tavaszi kiutazási költség, az utlevél, fénykép és orvosi vizsgálat díja volt. — **Dányi Józsefné, Zsadány:** Valószínűleg sikerül az idén is férjével együtt kijutnia, gyermekeit azonban nem vihetik ki. — **Mező Sándor, Eger:** Sorait illetékes helyre továbbítottuk, reméljük, hamarosan hozzájut csomagjához. Köszönjük a VASÁRNAP érdeklődését. — **Pelyhe Vendel és Szajcz István, Egerszalók:** Levélét illetékes helyre továbbítottuk. — **Szerencs István, Novaj:** Tudomásunk szerint mindazok, akik munkaadójuk megelégedésére végeztek a tavalyi munkájukat, az idén is szerződést kapnak. — **László Kálmán és társai, Darabosgye:** A fenti üzenet Önöknek is szól. Azok, akik tavaly nem voltak Németországban, forduljanak kérésükkel az előjáróság-hoz. A napárt megküldtük, szívesen köszöntjük. — **Töröcsik Antal, Csongrád:** A pénzreklamációt továbbítottuk; valószínűleg az idén is kapnak szerződést. A család segélyre vonatkozó cikksüknek annakidején — pedig világosan megírtuk, kikre terjed ki az intézkedés — félreértették. A városházán kapott felvilágosítás helyes volt. — **Vámos Antal, Nagykanizsa:** Közzöljük németországi munkaadója nevét és címét és azt, hogy mikor, mennyit adott át neki, utanküldésé végett. — **Deesi Sándor, Apc:** Pénzreklamációját továbbítottuk; a szakkérdésekre „Tanácsadó” rovatunkban fogunk egyik közeli szalmakömben válaszolni. — **A. J., Mátó:** Elismerő és kedves sorait szeretettel köszönjük. Valóban minden törekvünk az, hogy magyar testvéreink sorsán segítsünk. Ami az idei kiutazás illeti, erről üzenetünk között többször írtunk. Üdvözet. — **Márcz Mihály, Szigetbecse:** Levélét illetékes helyre továbbítottuk. — **Nagy Margit, Pásztó:** Írja meg a pasztói hitelszövetkezet az Országos Központi Hitelszövetkezetnek (Budapest, V. Nádor-utca 22.) külvetlénit, hogy milyen kezesség és végösszegű jegyzékben kü-

dötte ki a pénzt, hogy az ügyet érdemben elintézhesse az OKH. — **Vári István, Békés:** Az OKH január 30-án kiküldötte a pénzt. — **T. Horváth József:** Írjon német munkaadójának; ezt különben az OKH levélben megírta Önnek. Ha kimennek Németországba, akkor megkapják utlevelüket. — **Pajkos Péter, Apc:** Nem érkezett semmi az OKH-hoz. Kérésüket Németországba küldtük ki. — **Guzmits Sándor, Únd:** Guzmits J. megbízásából az OKH kiküldött 135.35 Rm.-ért 215 pengőt, Guzmits Sándorné megbízásából 121.98 Rm.-ért 194 pengőt, Guzmits S. megbízásából 140 Rm.-ért 222 pengőt, január 31-én Úndra. — **Márkó József, Tiboldváros:** December 17-én 35 Rm.-ért 55.50 pengőt elküldött az OKH, 30 Rm. még nem érkezett meg. — **Rigó János, Mezőkövesháza:** Közzölje németországi pontos címet, valamint az adatokat. — **Harangó János, Treptov:** Nem érkezett semmi, reklamálják meg ott kint. Pénzt csak akkor küldhetek ismét, ha majd az ideai új csoportok kikeréknék Németországba. — **Subosits István, Pórnóapáti:** Az OKH Subosits Mária részére 350 Rm.-ért 587 pengőt küldött, az utazási költség levonása után. — **Széles Sándor, Kálló:** Ne küldjék sehova. Annakidején, amikor kimennek, mutassák be az előjáróságon. — **Mari Mihály, Magyarbányás:** Ha a németek szerződtemi fogják, úgy az idén is kimehetnek. Utlevelüket kiutazáskor meg fogják kapni.

EGY LEVÉL A SOK KÖZÜL ...

Amióta megnöveltük a VASÁRNAP terjedelmét és hétről-hétre csatoltuk hozzá KEPESE HIRADÓNK-at, sűrűn érkeznek be előfizetőinktől a kedveshangú köszönő és elismerő levelek. A kerestelen szavakkal megírt sorokra külön-külön válaszolni nem tudunk; kell a hely a fontosabb hi-

rek, cikkek közlésére. Annak, hogy most mégis közlünk egyet a sok levél közül, az az oka, hogy kötelességünknek tartottuk — példamutatásul is, bizonyosságul is — *két lelkes magyar leányunk hazafias érzéstől áthatott levelét* olvasóink elé tárni. Ime a kerestelen, közvetlen szavakkal megírt levél:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Alulírottak köszönetet mondunk a VASÁRNAP szerkesztőségének azon kedves és figyelmes cselekedetért, hogy a mi kedves lapunkat ilyen bőszegesen sziveskedett kibővíteni és képes mellékellettel is kitoldani. Mi, mint magyar mezőgazdasági vándormunkások, az elmúlt évben kint voltunk Németországban, hogy egy kis jobb keresetért jussunk és segítsünk a mi szüleinknek, ami egy kicsit sikerült is. Ott kinn, az idegen országban, egyetlen vigaszunk volt a VASÁRNAP. Alig vártuk, hogy olvasshassuk a kedves magyar hazánkról szóló híreket, hogy és mint vannak otthon. És mi nagyon megszerettük ezt a kedves kis lapot, amely, ha röviden is, de mindenről értesített bennünket. És most ilyen kellemesen ki lett bővíve, hogy még bővebb felvilágosítást nyújtson olvasóinknak. Már most is nagyon örülünk a változásnak, de hát még tavasszal, ha Isten segédével és a magyar kormány segítségével sikerül ismét kimenni. Mennyire fogunk majd örülni ennek a most már egészen nagy újságnak, amely mindenről fog majd bennünket értesíteni.

De azért, bármilyen jól kerestünk is ott kint az idegenben, akármilyen jó volt is ott lenni, azért csak nehezen vártuk a hazajövetelt. Mert hiába, csak úgy van az: mindenütt jó, de *legjobb otthon*. És bármilyen szép és nagy más ország, csak *legszebb a mi kis családkazánk*; visszavágytunk a mi kis akácokos szőlőfalunkba, akik *legszebb és legdrágább nekünk*. És most köszönetet mondunk a magyar kormányának, hogy elősegít minket abban, hogy kimehessünk, hogy egy kicsit jobb keresetért juthassunk és hálás köszönetet mondunk a VASÁRNAP szerkesztőségének a mi kedves lapunkért. Mi is szeretünk már egy pár előfizetőt és reméljük, hogy mennél többen fognak csatlakozni a VASÁRNAP táborába.

Maradunk teljes tisztelettel: **Mező Teréz és Erzsébet (Vésztő).**

A Mező-tesztvéreink és mind azoknak az olvasóinknak, akik hasonlóan meleg sorokkal üdvözöltek bennünket a lap megnagyobbodása alkalmából, de azoknak is,

akik reánk való kedves megemlékezésüket nem írták papírra és nem küldték el nekünk, ezen az uton mondunk megilletődve meleg köszönetet ...

Vetőmagtermelő gazdák figyelmébe!

A földmívelésügyi minisztérium a szerződéses vetőmagtermelés nyilvántartásával és irányításával bel- és külföldi viszonylatban a *Magyar Vetőmagkivitel Részvénytársaság*ot bízta meg. A részvénytársaság ide irányuló tevékenysége feletti ellenőrzést a földmívelésügyi minisztérium termelési osztálya és a Külkereskedelmi Hivatal gabona- és magcsoportja — gyakorolja. A részvénytársaság működését már megkezdte és felhívást fog kibocsátani, hogy mindazok, akik szerződéses

vetőmagtermeléssel foglalkoznak, jelentésük be úgy bel-, mint külföldi szerződéseiket a Magyar Vetőmagkivitel Részvénytársaságnál (Budapest, V., Alkotmány-u. 27.) Ugyancsak felhívja a részvénytársaság azokat a gazdákat is, akik nem szerződéses alapon termelnek borsó- és fűszelékmagokat, hogy termelésüket jelentésük be.

Arany-ézüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

A Mezőgazdasági Kamara felsőházi tagjai

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére ifj. **Mészáros István** gazdálkodót, az Országos Mezőgazdasági Kamara alelnökét, idős **Nadányi Pál**, **S. Balint** György, **Kölcsey Béla**, **Fodor Jenő** gazdálkodót, vitéz **Jószáshelyi Purgly Emil** m. kir. titkos tanácsos, nyug. földmívelésügyi miniszter, földbirtokost és vitéz **Baskay Gyula** dr. jószágigazgatót 1947. év december 31. napjáig terjedő időre a magyar országgyűlés felsőházának tagjaivá kinevezte.

Biztos melléklévedelmre tehet szert, ha házában, gazdaságában

ANGORA GYAPJASNYUL

TENYÉSZTÉSRE

is berendezkedik.

Csakis elsőrendű, törzskönyvezett állatoktól várható eredmény. Nyenekezt állít a

„Buda“ angoragyapjasnyul törzstenyészet, Bpest XI. Kruspér-ú. 1.

Felvilágosítást és ismertetőt 20 filléres válaszbélyeg ellenében küld.

Gazdatudnivalók

Rovatvezető: SCHANDL JÓZSEF dr.

A RICINUS TERMESZTÉSE

A ricinus magva értékes olajat tartalmaz. Olajnyerés céljából gazdaságosnak mutatkozik hazánk bizonyos vidékein is termelni.

Számos fajtája van. Ezek közül csak az úgynevezett *Ricinus sanguinus*-t érdemes termelni, melynek tokjai nem pattannak fel s ezért széjese akkor történhet, ha már az egész termésfűrt megérett. Csak olyan vidékeken érik be a magva, ahol október vége előtt fagy nem szokott jelentkezni. Ezért hazánkban a *Balaton—Budapest—Debreccen* vonaltól délre eső területeken érdemes vele foglalkozni.

A ricinus előveteményben nem válogatós. De önmagával nem fér össze, azaz ugyanazon területen 3—4 évenként egyszer termeljük csak, de egymás utáni években ne. A talaj tápdús, vízetároló, mélyrétegei legyen; így a mészből nem szegény homokos vagy vályogos agyagtalajok a legalkalmasabbak. Feltétlenül öszi szántást kíván; a talaj a tavaszi víz előtt gruberolással vagy fárcsázzal készíthető elő. Közvetlen istállótrágyázott földre ne vessük; jobb, ha a trágyába az előveteményt került.

Április végén kell vetni. Az elboronált talajba 80 cm növény- és 100 cm sortávolságra vessünk 1—2 magot. A kelés siettetésére ajánlatos a magot vetés előtt egy napig langyos vízben áztatni. A magvak 2—6 cm mélyre helyezendők a talajba. Szárzabb talajban mélyebbre, nedvesebb talajban sekélyebbre vetjük. Egymagva vetés mellett kat.-holdanként 6—8 kg vetőmag szükséges. A vetés sikerének biztosítása végett egy fészekbe 2 magot is tehetünk, ezeket ne tegyük egymáshoz közel, nehogy a ritkításnál a visszamaradt rővény megérrüljön, mert a kikéltetés után fészekenként csak egy növényt hagyunk. A növények megfelelő időjárás mellett körülbelül két héten belül kikelnek.

A ricinus általában kevés ápolást igényel. Míhelyt a sorok jól láthatók, a sorközök lókapával megjárandók. Amikor a növények 10—15 cm magasak, azok közé kézzel megkapálandó. A hiányok pótlására szükséges tövek legcélszerűbben úgy állíthatók elő, ha minden 10-ik sorban a két sor közé sűrűbb növénytaváltsággal (40 cm) egy harmadikat vetünk, melyből így jobbra és balra 5—5 sor hiánya átütéssel könnyűszerrel pótolható. A továbbiakban a talaj gyommentesítés és a nedvesség megőrzése céljából szükség szerint többször lókapával megkapálandó.

A ricinus virágait és ezzel kapcsolatban terméseit egymásután fokozatosan és folytonosan hozza. A *hazai éghajlat alatt biztosan csak az első és második virágzás termésének beérésére lehet számítani.* A harmadik virágzás termése akkor, ha az ősz hosszú és meleg, szintén megérhet.

Aból a célból, hogy az első és második termés biztos beérése elősegíthessék, szükséges, hogy a nö-

vény harmadik virágzása *tul megjelölve hajtásvegei eltávolíttassanak.* A hajtásvegek csonkítása lehetőleg késsel eszközöndő és az egész tenyészidő alatt szükség szerint ismétlendő. Ezzel egyidejűleg eltávolítandók a levelek hónaaljában előtörő *oldalhajtások* is. A csonkításnak és az oldalhajtások eltávolításának az a célja, hogy a növény a tápanyagokat ne fordíthassa testének további fejlesztésére, hanem kényserüljön azokat termésének mielőbbi éréseire felhasználni.

A ricinus érése reudes időjárás mellett *augusztus közepén* kezdődik. Miután a tokok a teljes beérés után sem pattannak fel, az első aratás várhat addig, *míg a termésfűrtön az összes tokok megbarnultak, illetve a tokok hosszirányában a hat világosbarna hosszanti csík megjelenik.*

A megérett termésfűrtök száraz időben letörendők vagy levágandók és napos, száraz és szellős helyen, esőtől védve megszáradandók.

Terméshozama jobbminőségű homokon *kat.-holdanként 5—8 méter-mázsá, homokos vagy vályogos agyagtalajon 8—12 méter-mázsá.* A kifogástalanul érett, száraz, ép szemű, rostás és legalább 96 százalékos tisztaságú magért termelő vasutállomásán, vasuti kocsióra rakva, 30 pengő, a másodosztályu magért 22 pengő fizetnek.

Aki ricinusmagot óhajt termelni, forduljon szerződésért és vetőmagért az *Olajmagterjesztő Szövetkezet*hez (Budapest, Tükör-u. 2). Természetesen legjobban, ha egy községből többen, együttesen fordulnak a nevezett szövetkezethez.

A sól ne felejsük ki a fakarmányból, mert az állatok éppen úgy kívánják, mint az ember.

TUDNIVALÓK ERŐSEBB FAGYOK IDEJÉN

A fagy főleg a nagyobb vizeitartalmú terményekben tehet kárt, mint amilyen a *burgonya és a répa.* Ezeknek kupjait, ha az idő úgy kívánja, szalmatrágyával is letakarhatjuk. A nem érésezen szárazon letört kukorica, ha erősebb hideg éri, elvesztheti a csirázó képességét. Ha ilyen kukoricából kell a tavasszal vetnünk, akkor azt ne hagyjuk künn a szabadban, hanem nagyobb fagyok közeledtével vigyük azt valamilyen védetebb helyre és tavasszal a vetés előtt még így is csirázassunk belőle egy-két átlagmintát. Ha nem mutatkozna kellő csiraképességünkre, azaz 100 mag közül 8 nap alatt 80 mag nem csirázik ki, akkor már nem megfelelő vetőmagnak.

Erősen fagyos időben *előbből a tojásoktól gyulakn hordjuk be,* hogy azok meg ne fagyjanak. Esti zárás előtt megégyser nézzük át a fészkeket. Igen hideg időben a *kakusok taraját kenjük be szaradékkal,* hogy ne fagyjon. A fagyott taraja kakusok teljes gyógyulásukig csak hiányosan párosodnak és így sok terméketlen tojást kapunk.

A kerti terményeket, gyümölcsféléket is kell védeni az erős hidegektől. Az 1—2 fokos hideget kapott féléi érési alma és körte még jól eláll. Az ilyeneket hagyjuk inkább továbbra is az eltartható helyen, csak arra ügyeljünk, hogy azokat erősebb fagy ne érje. Az ilyen fagyolt szenvedett gyümölcsből fogyasztás előtt néhány napon át lassan, fokozatosan kell a fagyolt eltávolítani és csak aztután szabad azokat hűvös helyen tartva fogyasztás céljaira elkészíteni.

Ha a szőlőben a betakarított tővekről, kivált laza homokon a barhát vagy

kuptakaró lecsuszánk a tőkefej feltett csapjairól és a leendő termőhajtások alvó szeméről, ha a takarón fagyrepedések, tátonóg nyílások jelentkeznek, akkor igyekezzünk azokat póttakarással kijavítani, hogy ismételt nagyobbfokú szárazfagyok ezeken behatolva, keserű meglepetéseket ne okozhassanak.

Ha istállóink éjjel nagyon lehűlnek, akkor *almozunk erősen és tápláljuk* jobban állatainkat. A szopós állatokat vigyük a legmelegebb istállóba. Ha éjjelre be is tömjük szalmával a szelölő nyílásokat, nappal feltétlenül gondoskodjunk a szellőztetésről. Legkönyvebben akkor hűlnek meg állataink, ha pára csapódott szőrzetükre vagy vízben jártak. Tehát este csuklakalással szárítsuk le őket s — ha van elegendő pokrócunk — legalább a kényvesebbeket (lő) takarjuk le éjjelre is.

A GYÖNGYTYUK TENYÉSZTÉSE

Az angol nép általában szereti a sajátos, erősebb ízű husokat (ürü, vadnyul, fácán stb.). A gyöngytyuknak („gyöngyös”-nek) is ilyen, a vadak husára emlékeztető íze van; talán ezért olyan keresett áru az angol piacokon a gyöngyös a tél végén, mikor a szárnyas vadat pótolja.

A gyöngyös tenyésztése különösen ott indokolt, hol bokros lejtők, cserjések, gördők, gyümölcsösök vannak s ezekben a gyöngytyuk tetszése szerint gyűjtheti a magvakat, csipegetheti a fűvet és vadászhat rovarokra, hernyókra. A gyöngytyuk ugyanis baromfiiféléink közül zárt udvarban nem jól tenyészik. Még ma is — mondhatni — félvadon tenyészik s párzását, fejlődését kevésbé tudjuk befolyásolni, mint a többi házi szárnyasokét.

Tojásai valamivel kisebbek (45 gr.), mint a közönséges tyúké (50—60 gr.). A tojások héja igen vastag, kemény és sárgásvörös színű. A tojások íze kitűnő, ezért a franciák különösen szívesen fogyasztják. Ha nem szokatjuk be egy külön ólba a gyöngytyukokat, akkor szívesen eltojnak bogzókba, cserjék aljába. Április végén kezd tojni s ha fészében porcellantojásokat hagyunk, az ő tojásait pedig sikerül észrevétlenül a fészekből nap-nap után kiszedni, akkor szeptemberig 50—100 tojást is várhatunk egy-egy tyuktól.

A gyöngytyukok háremször életben párzanak. A tavasz közeledtével 4—5 tyuk csoportosul egy kakus köré. A tyukok legfeljebb 3, a kakusok 2 évekes legyenek; ennél idősebbeket ne tartssunk meg tenyésztésre. A tojások keltetésére használjunk közönséges tyukot vagy pulykát, mert a félenk, ideges gyöngyösök nem ül nyugodtan az ember felügyelete alatt, másrészt az így kelt csirék szelidebb lesznek, inkább besznoknak az ólba. A tojások 24—25 nap alatt kelnek ki.

A kis gyöngyösök begye igen kicsi, ezért 2 óránként kell őket etetni. A kibúvást követő második napon tojás, tej és liszt alvasztott morzsájából álló keverék a legkedveltebb eledelük. Később nagyon hálásak némi hangyabábért, lisztkeacérról és izletes magvakért, fűvekért (ánizs, kömény, hajdina). A második héttől kezdve finomra szecskázott zöldség, husvagadék, darafélék táplálják jól, de ekkor maguk is keresnek a szabadban eleséget. A kis csirék 3—4 hetes korukban már elhagyják anyjukat. Ettől kezdve a fűre apróságok megfelelő füves-bokros mezőn találnak anynyi eleséget, hogy csak este kell őket némi szemes eleséggel megkínálni. A kis csirék a nedves talaj és erős naptűzéssel szemben nagyon érzékenyek; ezért harmatos fűbe, vizes területre ne engedjük és forró nap ellen árnyékkal védjük őket. De 8 hetes koruktól kezdve edzettebbek és ellenállóbbak mint a közönséges házi-tyúk csiréi.

Az idősebb csirék és a kifejlett tyúk megfelelő terepen maguk keresik meg rovarból, féregből, magvak-

ból álló eleségüket és csak télen kell táplálásukról gondoskodni.

Elhelyezésükben egyáltalában nem igényesek. Még télen is fán hálának. Legjobb azonban ólba szoktatni őket. Az ólat akkor kedvelik, ha az magas és benne az úlórudak magasan, a tető közepében vannak. Nagyon kedvelik az ólban télen a homokfürdőt. A tyukok óljaiba is besznoknak, ha velük együtt nevelkedtek és az ól elég magas.

Nálunk két színváltozata ismeretes: a közönséges gyöngytyúk szürkés-kék színű, fehér pettyekkel, a fehér gyöngytyuk pedig tejfehérre színt, mely alapon a pettyek ezüstfehérek, bársonyszerű csillogással.

A gyöngyös tenyésztés nagyon figyelemreméltó, mert az *angol piacokon e baromfi minden mennyiségben eladható.* Tanyavilágunk nagyon alkalmas terep a gyöngytyuknak. Karoljuk fel tehát ennek az érdekes szárnyasnak tenyészését!

Karban tarított gépekkel állatainkat kiméjük s a munkát jobban végezzük.

A TEJ KEZELÉSE

A fejés után a tejet azonnal meg kell szűrni, hogy a fejés közben behullott piszokt mielőbb eltávolíthassuk. Azért azonnal, mert a piszok jelentékeny része a tejszennállik, sőt oldódik s akkor már a szűrő nem tudja kivonni a tejből.

A sárgarézből és szorból készült szűrők nem megfelelőek a tej szűrésére, mert az előbitől fémiát kap a tej, az utóbbit pedig nem lehet alaposan tisztítani, azaz erőlyes tisztítás közben hamar tönkremegy. Kevés tej szűrésére megfelelő az ónozott bádógból vagy alumíniumból készült szűrő, főléje terített sűrű szövésű gyolcsal. A szűrőkendőt azonban minden használat után alaposan öblítsük langyos, sok vízben mindaddig, míg az öblítővíz nem kap a belőle kiváló tejfőlfő fehér színt, majd mossuk ki meleg szűrésű vízben és végül forrázzuk le. Ha a szűrőkendőt nem mossuk ki jól, akkor a benne maradt tejalkatrészek savanyodni kezdenek s a következő alkalommal szűrt tej így nem lesz tartós; gyorsan megsavanyodik.

Nagyobb mennyiségű tej szűrésére már érdemes lesz vattás szűrőt beszerezni. A vattalap — két drótszűrő közt — kitűnően szűr, de minden szűrés után a használt vattalapot el kell dobni s így a szűrés drágább.

A megszűrt tejet le is kell hűteni, ha 1—2 óra belül nem vehetjük be a tejcsarnokba (szövetkezetbe). A hűtés célja tudvaleg az, hogy a baktériumok szaporodását megbénítsuk. A hűtés mértékét illetőleg irányadó legyen az, hogy a lehűtött tej hőmérséklete állandóan 10 fok Celsius alatt legyen. Ahól van hideg (6—8 fok Celsius) kutviz, ott ebbe kell állítani a bádógból készült tejcsarnokot, illetve kannát, de ahol a kutviz melegebb ennél, ott okvetlenül jég kell az alaps hűtéshez. A kigazda ritkán készít jégvermet. Ha tehát jég nem áll rendelkezésére, akkor nem marad más hátra, mint naponta kétszer beszállítani a tejet oda, ahol alaposan lehűtik.

A tejet elszállításig tiszta levegőjű helyiségben tartssuk, hol szagot nem vesz fel. Nem alkalmas tehát az istálló, a konyha, a hálószoba, se az olyan pince, hol káposzta, répa és más, szagot árasztó anyag van.

MINDEN ÚJ ELŐFIZETŐ a falusi polgár táborát erősíti

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényes védelem

Rákoshegyi baktériumölő

nélkül. Kapható és megrendelhető csak **IFJ. AULITZKY OTTÓ** Budapest, VII, Dohány-utca 84, II. sz. 2. Árak: Demijonnal át Budapest 3 4 6 8 10 15 20 370 480 710 910 1080 167-2120

Tanúságos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

KIS VASÁRNAP

Apró versek

A cukrosbolt

Egyszer volt,
Hol nem volt,
Volt egy kicsi
Cukrosbolt.
A kis bolt
Tele volt,
A sok polca
Meghajlott.

Nevettem.
Bementem.
A kalapom
Levettem.
A cica
Megcsókolt
És azt mondta:
De jó volt!

A kis bolt
Nyitva volt.
A boltos
Cica volt.
A háta
Csupa folt,
A borsza meg
Pörge volt.

De jó, hogy
Az a bolt
Csak egy huncut
Mese volt!
Ne neves,
Katica!
Nem csókolt meg
A cica!
MÓRA SANDOR

Kis pajtás
most jól vigyázz:

Ne emelj gyorsan nehezet,
Mert így könnyen sérved lehet.

Villanyhoz, ha nedves kezéd,
Hozzá ne nyulj, veszted leled!

Hamut ha szemétre rakod,
Egész falut felgyujthatod.

KICSI MESE

BARINKA

Irtá: MÉZES JÁNOS

(II. kötetmény.)

— Menj szépen haza — mondta a tündérléány — és ne mondj a kis fiókáidnak, hogy mi történt a szegény galambapóval. Majd én hozok nektek buzaszemet.

A galambnyó szót is fogadott. Összeszedte a véres tollakat, a szárnya közé dugta és hazarepült velök. Otthon pedig elrejtette a fészek mélyébe, hogy a fióái meg ne lássák. És várta a tündérléányt.

Hát egyszer csak jön ám egy galamb, éppen olyan, mint az apó volt. Odaszáll a fészekhez és sorra eteti harmatos buzaszemmel a fiókákat és a galambnyót. Nem tudja senki, hogy ki az, csak a galambnyó. A kis fióák dehogy is gondolták, hogy az más is lehet, mint az ő gondos és szorgalmas apójuk. Boldogan lakmároztak és növekedtek napról-napra.

De bizony telt, mult az idő. A kiváncsi hold már el is fogyott. A galagonyabokor virágai is lehullottak már. A kis galambok pedig éppen szárnyaikat próbálgatták, mikor hirtelen jött a Tündérszágából és keresték a kis elveszett tündérléányt. Kérdik a galambnyót, nem látta-e őt? Szegény kis galambnyó bizony nem tudta, mit szóljon, csak hallgatott. Akkor jött a fehér galamb és hozta a buzaszemet a kicsikének.

Jaj de megijedt, mikor a tündérléány hirtelen meglátta! Még a buzaszem is kipotyogt a csőréből.

— Kit kerestek? — kérdezte szomorúan.

— A kis tündérléányt, Barinkát. Tündérszágban nem szabad hazudni, hát a kis Barinka is ráfelelt:

— En vagyok.

A két hirnök nagyon megörült, mert már régen keresték. Tudtára is adták rögtön:

— Siess, Barinka, mert a tündérléány keres. Nagy ünnepély lesz nálunk. A legszebb királyfi jön hozzánk feleséget keresni. Az lesz a felesége, aki erre legmódbb. Senki nem sem szabad hiányozni.

Szomorúan bucsuzott el a szép szép szöke Barinka a galambnyótól

s a kis bámuló fiókától. De megígérte nekik, hogy visszajön nemskára.

Mikor Tündérszágba ért, haragosan fogadta a királynő:

— Hol jártál, Barinka, hogy nem is tudtam rólad?

A kis Barinka szépen sorra elmondta a kis galambcsalád nagy bánatát. Még azt is, hogy ő bizony nem ment tovább világot próbálni, hanem galambbá változott és buzaszemet hordott a kis árva családnak. Hallgatta ezt a tündérléány és el-

mult a haragja. Átölelte a kis Barinkát, megcsókolta és azt mondta neki:

— Menj vissza, kis lányom, a galambnyóhoz. Kérd el tőle a galambnyó tollait és hozd el ide hozzám.

(Folytatjuk.)

Fejtörő:

H
(á = ó) **szegfű**

Megfejtése: "Hőmérő"

A FALUSI OTTHON

ROVATVEZETŐ: KÁNYA TERÉZIA

A család szemefénye: a gyermek

Az édesanya legszebb és legnehezebb feladatai közé tartozik a gyermek nevelése, mert annak a gyermek jellemének kialakulására döntő befolyása van. Éppen azért, mert a kis emberpalánta egész jövőjére oly nagy kihatással van, nem lehet és nem szabad a szülőnek a nevelést öletszerűen, vagy pláne hangulatainak alávetve irányítani. Sok anya, ha jövedve van, vagy egyéb dolga akad, mindent megenged a gyermeknek s ugyanazon tétlenség miatt a gyermeket szigorúan megbünteti. Minden dorgálást, büntetést vagy jutalmazást megfontolva, következetesen kell végrehajtani, a gyermeket büntessük meg, ha helytelenül cselekszik, azért, hogy hibája nagyságával és jelentőségével tisztában legyen és máskor ne tegye azt, a fenyegetésnek azonban sohasem szabad úgy történnie, hogy egyéni bosszúakadásunkat, dühünket vezessük le vele. Viszont ne feledkezzünk meg arról sem, hogy igyekezzünk, szorgalmáért, helyes viselkedéséért megdicsőídjük, vagy megjutalmazzuk s ezáltal jóra serkentjük.

A goromba szavaktól, durva fenyegetéstől általában tartózkodjunk, mert az a gyermek lelkére is durvítólag hat, esetleg dacossá, zárkózottá teszi. Testi fenyegetést csak az egészen kis gyermeknél alkalmazzunk, amikor még a gyermek másképpen nem érti meg, hogy helytelenül cselekedett, de sohasem dühösen, indulatosan, hanem nyugodtan, barátságosan üssünk a kezére, vagy verjük meg. 3-4 éves korban a gyermeket már sarokbaállítással, kedvence játékainak elvonásával lehet büntetni, hat éves kortól kezdve pedig szép szóval, dorgálással, vagy egy-két napon át éreztetett hideg bánásmóddal igyekezzünk őt az engedetlenségről leszoktatni. Által-

ában nem sokat „prédikáljunk“ a hibát elkövető gyermeknek, hanem néhány szóval adjuk tudtára, amit tetten helytelenítettünk s azt rögtön kövesse az általunk kiszabott büntetés is. A gyermekkel való bánásmódban következetesnek kell lenni: ne fenyegetőzzünk, de ha már valami büntetést ígértünk, akkor azt hajtsuk végre, ha tekintélyt akarunk tartani.

Az iskolába járó gyermek munkaidéjét épügy be kell osztani, mint a magunkét, ha eredményt akarunk felmutatni. Ne kicsinyeljük le munkáját, azért mert meg csak az elmebe jár: a rágizolt feladat elvégzése számára éppen olyan komoly munka, mint például édesanyjának a háztartásvezetés. Gondoljunk arra is, hogy a gyermeknek munkája mellett játékra, szórakozásra is szüksége van s azért, ha dolgát elvégezte, ne fogjuk be mindjárt házimunkára, ne küldözzessük ide-oda és ne cipeljük magunkkal minduntalan a szomszéd-ba, komaasszonyhoz, mert így elfecsérelti idejét és vagy egyáltalán nem, vagy csak fáradtan jut hozzá a tanuláshoz. Ha délelőtt az iskolában volt, ebéd után hagyjuk őt egy-két óráig lehetőleg a szabadban ugrálni, játszani, ezután üljön neki a leckéjének s ha szükséges, segítsünk neki, hogy ne maradjon esteire elvégezni valója. Sok anya panaszkodik, hogy gyermeke egész délután ott ül a könyv mellett, mégsem tud semmit és rossz bizonyítványt hoz haza; de arra nem gondol, hogyha a gyermek körül állandóan beszélgetnek, lármáznak, munkáját félbeszakítva őt ide-oda küldöztetik, képtelen figyelni összpontosítani arra, amit tanul. Legelső sorban tehát önmagunkat neveljük meg, mielőtt mást nevelni akarunk!

Mit lehet házilag tisztítani?

Házi folttisztításra csak akkor vállalkozunk, ha nem értékes butordarabról, drága, finom szövetről van szó és a folt eredetét ismerjük. A finom, festett selymek, műselymek tisztításához oly sok tapasztalat és hozzáértés kell, hogy azt tökéletesen csak szakember tudja elvégezni, a butorkelmékből kivett folt helyébe pedig sokszor egy másik, sokkal nagyobb foltot kapunk a „tisztítással“, amely teljesen elüt a butorszővet átporosodott többi részétől. Így aztán az olcsó házi tisztítás után a kelme esetleg teljesen hasznavehetetlenné válik és alaposan ráfízetünk arra, hogy a szakemberrel végzetett munka díját megtakarítottuk.

Nagyterjedelmű tárgyak, például szőnyegek tisztításába nem ajánlatos házilag belefogni, mert az ahhoz

szükséges segédeszközök (öblítők, csavarók) nem állnak rendelkezésünkre. Ugyancsak nehéz feladat a börtárgyak, butorok tisztítása, festése, amellyel szintén legjobb szakemberhez fordulni. Általában, ha folttisztításra vállalkozunk, mindig a folt kis területén tegyük először próbát és csak ha eredmény mutatkozik, fogjunk hozzá a folt teljes elbűntetéséhez.

Leggyakrabban használt folttisztító szerek a víz, alkohol, éter, benzín, klór, glicerin, szappan. Mind-egyiket a maga helyén és megfelelő módon kell használni.

Az olyan foltok kivésésére, amelyek vízben oldódnak, desztillált vizet (gyógyszertárból kapható) vagy legálább is esővizet használjunk. Stearin- és festékfoltok, sör-, kávé- és

cukorfoltok eltávolítására jó az alkohol (borszess), amelyet 3:1 arányban desztillált vízzel hígítunk. Szines és sötét anyagoknál azonban az alkoholt óvatosan használjuk, mert a festékek közül sok oldódik hígított spirítuszban. Fehér árukból a légy-pókpiszkozkat és vérfoltokat étérrel távolíthatjuk el. (Az éter igen gyúlékony, tűz-hely közelében ne dolgozzunk vele!) Legáltalánosabb tisztítószer a benzín, amely a zsirt kitűnően oldja. Benzinnel sem szabad nyitottláng közelében dolgozni és a tisztításhoz lehetőleg finomított benzint használjunk, mert a tisztátalan benzín kellemetlen szagú termékeket hagy a kelmeben. A gyümölcs-, vörösbőr-, pirosintá-foltok fehér vászonzól langyos, híg klór-oldattal tűntethetők el. Megfelelő kioldatot úgy készíthetünk, hogy nagyobb porcelláncsészében 20 deka erős klórmentes 2 deka ecet vízzel sűrű péppé dörzsöljük, míg sima, tejszerű folyadékot kapunk. Ekkor 15 deka ammóniaszódót feloldunk egy liter hideg vízben, az oldatot a porcelláncsészébe önjük és az egészet negyedórán át keverjük, majd megsűrűjük. Ebben a folyadékban tartjuk a foltot mindaddig, míg elszíntelenedik s akkor bő vízben többször kiöblítjük. Kávé- és festékfoltok kivésésére sikerrel használhatjuk a tiszta glicerin is, vízzel, borszesszel vagy ecet-savval keverve.

Arany szabályok

Egyetlen titka van az erény megörzésének: nem tenni meg az első ballépést.

Az elsőt meg nem tenni — nagyon könnyű; a másodikat meg nem tenni, már nagyon nehéz; a harmadikat meg nem tenni, már lehetetlen. S aztán jön a többi.

Magyar konyha

Szalonnás gombóclevés. 14 deka friss szalonnát apró kockákra vágunk, lábasban sárgára sütjük és vele együtt kockára vágott zsemlyét is pirítunk. Apróra vágott vöröshagymát teszünk hozzá és hagyjuk meghűlni; addig elkeverünk ¼ kiló lisztet 3 tojással, folyékonyra hagyjuk, közzeteszük a pirított zsemlyét és szalonnát, megszózzuk és jól elkeverjük. Gombócokat készítenk belőle és a leszűrt levele befelözzük.

Borjuszet savanyu mártással. A borjuhust fasírtunk összevágjuk, kezek szeleteket formálunk belőle, megszózzuk, zsemlyemorzssával meghintjük és forró zsírban kisütjük. Barna mártással, vöröshagymával, borsal, ecet-tel és tejjel mártást készítünk a sült szeletekhez.

Vizi veréb. Három zsemlyét szeletekre vágva, zsírban megpirítunk. Tálban ¼ kiló lisztbe beleütünk 3 tojást, kevés vízzel kavargatjuk galuskatésztá sűrűségűre, akkor megmártjuk benne a zsemlyeszeleteket és forró zsírba rakjuk. Ha megsült, tálra kiszedjük és pirított vöröshagymával öntjük le.

Ministeri kitüntetését kapott a halasi csipkeház vezetője. A berlini kézművesipari kiállításon — mint ismeretes — a halasi csipke nagydíjat nyert s a 300 éves brüsszeli csipke előtt vitte el a pálmát. A kézműipari kiállításon adták át Hitler kancellárnak azt a gyönyörű terítőt, amit 600 munkárával készítettek a halasi csipkeházban. Kunder Antal kereskedelmiügyi miniszter most oklevéllel tüntette ki Markovits Mária iparművésznőt, a csipkeház vezetőjét.

Február

19 VASÁRNAP

Farsang vas., Zsup.

20 HÉTFŐ

Aladár, Álmos

21 KEDD

Eleonóra

22 SZERDA

Hamv. szerda, Gerzson

23 CSÜTÖRTÖK

Dam. P., Alfréd

24 PÉNTEK

Mátyás

25 SZOMBAT

Géza

A nappal tartama február 25-én: 10 óra 47 perc; a hét folyamán 28 percet nő. A hold fényváltozása: Újhold 19-én.

Országos csendőrnáp

Február 14-én bensőséges ünnepséget ült a legendás hírű, a világháborúban is annyi labért szerzett magyar csendőrség, megünneplelve alapításának ötvennyolcadik évfordulóját. A csendőrküretetek, őrsők ünnepeiben meleg szeretettel vett részt a magyar társadalom minden rétege, elsősorban azonban a falvak, tanyák népe, mert a csendőr a falu rendjének, biztonságának renthetetlen katonája; őrzője, védője a veszélyben lévőnek, a gyengének és üldözője a hamis uton járóknak.

Az ünnepségeket, amelyeken mindenütt a tisztikar és legénység valamennyi tagja részt vett, istentiszteletek vezették be, majd a díszszemlék után megkoszorúzták a hősi halált halt csendőrok emlékeit, dében pedig tiszti és legénységi bajtársi ebéd-ek voltak, amelyek során az első pohárköszöntőt a Hadúrta, Magyarország kormányzójára mondták.

A Nemzeti Bank új vezérigazgatója. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa február 8-án ülést tartott, amelyen dr. Thaly Zsigmond főtanácsos alelnökké választotta. A főtanács ezután Quandt Richárd igazgatót, a bankosztály vezetőjét vezérigazgatóvá nevezte ki és Belatiny Iván igazgatóhelyetteset a bankosztály vezetésével bízta meg.

Gyümölcsfát telepíteni jövőben 800 ölnél nagyobb területre csak az előirt fajtákkal engedélyezik. Erről a rendelkezéstervezetről, valamint a szőlő-, gyümölcsstermésztés gyakorlati tudnivalóiról, a méh- és baromfitenyésztésről, a gyümölcsfák ujszerű koronaápolásáról, stb. ír a Magyar Gyümölcs című szaklap legújabb száma, melyből lapunkra hivatkozva, egy alkalommal ingyen mutatvány-számot küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11., III. 2.

Gondozás alá veszik a felvidéki elhagyott birtokokat. A „Budapesti Közlöny” (hivatalos lap) február 12-iki számában kormányrendelet jelent meg, amely kimondja, hogy a visszacsatolt felvidéki területeken az állami főhatalom változásával kapcsolatos események következtében gondozás nélkül maradt mező- és erdőgazdasági birtokokat gondnokai kezelésbe kell venni. Az ingatlanokat rendszerint kishaszonbérbeadás útján kell hasznosítani.

Felhívás! Felkérjük a somogyi parasztirokat, hogy verseikből, esetleg megzenésített dalaikból február hó 25-ig küldjenek be a husvétii kapusvári irodalmi est műsorának összeállítására céljából a következő címre: Népfőiskolai Széchenyi Szövetség, Kaposvár, Korona-szálló.

Gerinczy Pál dr. az új jászóvári prépost. Február 2-án érkezett meg az Apostoli Szentzsák döntése a régi jászóvári premontrai prépostság Magyarországhoz visszacsatolt felvidéki részének egyesítése ügyében. Az egyesített részek élére Gerinczy Pál dr. prelátszóvári apátot, a gödöllői kormányzóperjel neveztek ki, mint a jászóvári és a vele egyitt lelleszi prépostságok síveres apátját és prépostprelátust. Dieszes méltóságába április 16-án iktatják be a jászóvári székesegyházban.

Módosítások a MÁV menetrendjében

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint február 15-től kezdve a felvidéki vonalhalozaton újabb menetrendmódosítások lépnek életbe. Ezek közül lényegesebbek Budapest szempontjából a következők: A Jozsoncát közlekedő Berlin—varsói gyorsvonat, melynek roznyói vonatrése is van, Budapest—Keleti pályaudvarról 15.30 helyett 15.26-kor indul, illetve ide 18.35 helyett 14.04-kor érkezik. A Budapest—Keleti pályaudvarról 19.19-kor induló és 15.56-kor érkező miskolci áramvonalas gyorsvonat Kassáig, illetve Kassától közeledik, ahová 24.02-kor érkezik, illetve onnan 12.17-kor indul. A Budapest—Keleti pályaudvarról 14.10-kor induló sátoraljai helyi gyorsvonat Miskolcra—Kassáig gyorsvonati szárnyat kap és Kassára 18.52-kor érkezik. A Budapest—Keleti pályaudvarról 7.08-kor induló és ide 22.24-kor érkező miskolci gyorsvonattal Budapest—Munkács között 2., 3. osztályu közvetlen kocsik közlekedik.

Dunamocsi műkedvelők vendégrepelése Süttőn. A Felvidéki Magyar Kultur egyesület dunamocsi helyi szervezetét vendégrepelésre hívta meg a süttöi római katolikus leánykör. A visszacsatolás óta ez az első eset, hogy a felvidéki magyar falu műkedvelő-gárdája az anyaországban vendégrepel. A dunamocsi műkedvelők, akik a zajló Dunán csónakokon keltek át a folyó jobbpartján fekvő Süttőre, az egész környék nagy érdeklődése mellett a „János vitéz” című daljátékokat adták elő. A darabot Nehéz Ferenc, a Felvidéki Magyar Kultur egyesület központi titkára rendezte.

Meghalt egy beregszászi hajhatalan magyar. Február hó 12-én Beregszászon meghalt id. páloői Horváth Lajos nyugalmazott törvényszéki bíró, életének 89-ik esztendőjében. Az elhunyt a nemrég fejszabadult Beregszász magyar társadalmának nesztora volt, aki soha meg nem ingó gerinceséggel állott ellen az elnyomók zsarnokkodásának. Kétszer le is tartóztatták a hazafiságában törhetetlen öregurat: egy ízben a bolsevisták a beregszászi ellenforradalom leverésekor, egy alkalommal pedig a csehék. Élete utolsó éveiben sokat szenvedett arczsábjá miatt. Egy kívánság tartotta benne az erőt s az életkedvet: nem akart addig meghalni, míg városa fel nem szabadul a csehek átlól. Az Urísten teljesítette utolsó kívánságát. Megérthette Beregszász felszabadulását s boldogan halt meg gyermekei és unokái körében. — Az elhunytat, aki Korláth Endre főispán apósa volt, feleségén, szül. nagybányai Horthy Erzsébeten, négy gyermekén és három unokáján kívül a kiterjedt előkelő rokonság, valamint az egész beregi magyar társaság gyászolja.

Terjed a vallásos érzés az orosz nép lelkében

Jaroszlavszkij, a bolsevista atheizmazom (istentagadó-mozgalom) elnöke, cikket írt a vörös hadsereg lapjába és cikkében arról panaszkodik, hogy a bevonuló újonck többszire vallásos eszmékkel terheltek s ezért követeli a vallásellenes propaganda erősítését. Az istentelenek elnöke azt állítja cikkében, hogy a vallás megakadályozza a katonákat a szovjet elenségeinek megsemmisítésében, tehát ki kell irtani lelkükből.

Tény az, hogy az atheista propaganda ellenére is újra erősödik a vallásos érzés az orosz nép lelkében. Moszkva kevésszámú temploma állandóan tele van imádkozó hívekkel.

Kubikus kongresszus Csongrádon. A Nemzeti Munkaléközpontba tömörült kubikusok szervező bizottsága február 19-én és 20-án rendezte meg Csongrádon az első kubikus kongresszust, amelynek célja hangot adni e szomorú viszonyok között élő munkástömeg szociális kívánalmának. Három vármegyéből: Békésből, Szolnokról, Csongrádból fogtak összeszerezni a kubikusok kiküldöttét. Jelen lesznek a két napig tartó tanácskozáson Ricsódy-Uhlik Béla főispán és Szedler János országgyűlési képviselő, képviselvitelt magukat az összes illetékes miniszteriumok és szakhivatalok. A gazdag tárgysorozatban többek között szerepel egy új kubikus szövetség felállítása, a vasuti kedvezmények hiterjesztése, a munkaidő és munkabérek szabályozása, a telepítés és a munkaslakások építése, az alvállalkozói rendszer megszüntetése, a kubikus munkások téli foglalkoztatása és még számos igen fontos kérdés.

Lakodalm emberhalállal. Bükkaranyos községben február 14-én özevgy Badó Jánosné háznál lakodalm volt. Elfűltatta a legények összedolgoztak azon, hogy a cigány kinek a nótáját játssza. Az összeszólalkozás hevében K. Tóth Ernő 19 éves földmives az egyik sarokba szaladt és onnan pisztollyal a tömeg közé lött. A golyó eltalálta Varga György 18 éves asztalossegédet, aki a helyszínen meghalt. A csendőrok K. Tóth Ernőt őrizetbe vették.

Árdragításért súlyos büntetést kapott egy szombathelyi kereskedő. A szombathelyi törvényszék uszorabíró-sága kétnapi tárgyalás után február 14-én hirdetett ítéletet Mayer József dr. téglagyáros bűnygyében, akit az ügyesség árdragító visszaéléssel vádolt, mert a múlt év szeptember—november havában a légtalmi intézkedések idején magánosoknak és intézményeknek 200—400 százalékos árdragítással adta el a légtalmozhoz szükséges homokot. A bíróság ezért egyévi börtönrre, kétezer pengő pénzbüntetésre, valamint a kinstár jávára kétezer pengő vagyoni elégtétel megfizetésére ítélte. Az ügyész indítványára a bíróság elrendelte Mayer dr. tartóztatását.

Fejszével leütötte apját egy román tanítónő. Buzau városában február 12-én szörnyű családi dráma játszódott le. Coman Stella tanítónő szóváltás közben fejéért rántott elő és apjának fejére ütt. A szerencsétlen embert haldokolva szállították a kórházba. A szóváltás abból eredt, hogy az apja a leányt felelősségre vonta bizonyos lakberendezési tárgyak eltűnése miatt. A leány nem akarta megmondani, hogy ezeket a tárgyakat a család nagy nyomora miatt eladogatta. Az apa a leányt lopással gyanúsította, mire a leány elkövette szörnyű cselekedetét.

Folyik az utépítő munka. Pestodörnyegye az 1939—48. években a következő közégi és tanyai bekötő utakat építteti ki: a torbágyi, csövéri, dän-szentmiklósi, Dunakeszi—kunházfőti, akasztói, Vecsés—kisturcsai, Tápógyörgye—ujvási. Fülöpsszállás—csengődi, Kiskunmajsa—bócsai, Alsó-mégy—pusztahéjai, Tápógyörgye—ujmajori, Monor—uri, gyóni, Cegléd—ceglédberneli, Cegléd—irsai, Ladány—Bene—baracspusztai, Lajosmizse—nagykőrösi utakat. Borsodvármegyében az ötves utépítési programban (Mód, Tiszagyulaháza, Tiszababólna, Tiszadorogma, Tiszavalk, Hejőkürt, Tiszatartján, Sajócsénye, Sülfőkút, Sajókeresztúr, Sajócségye, Arnót, Sajóalfalva, Lillafüred)—Mályinka, Mezőkövesd—Szentistván, Sajónémet, Sajólad, Külsőbőcs utakkal való elátása szerepel összesen egy és egynevedmillió pengős költségvetési keretben. Gömör és Kishont vármegyére 100 ezer pengős költséggel összesen 37 km hosszúságú közégi bekötő utakat épít ki az idén, ezenfelül 50 ezer pengőt utak javítására fordít a vármegyeg; egyelőre a szükséges köanyag kitermelése folyik 200 munkással. Csongrádvármegyegye öt éven át összesen 3 millió pengőt fordít utépítésre, ebből az összegből 150 km-nyi utvonalak épülhetnek ki.

Belefodult egy kocsi a Dunába. Különös baleset történt február 14-én, kedden délben az újpesti rakparton. Nagy Gyula fuvaros kétfalos kocsijával az alsó rakparton haladt. A sikos kövezeten megcsuszott a kocsi és a fuvaros minden erőfeszítése dacára, egyre jobban közeledett a Duna felé. Nagy Gyula, amikor látta a közeledő veszélyt, leugrott a bakról és a következő pillanatban a kocsi a lovakkal együtt befodult a Dunába és azonnal elsüllyedni kezdett. A lovak belepusztultak a vízbe és a kocsi eltűnt a Duna hullámaiban.

Gázrohanás öngyilkosság következtében. Óbudán a San Marco-utca 10. számú házban Szeibert Józsefné a konyhában gázzal megmérgezte magát. Mikor férje este egy ismerős aszonnyal a lakásba lépett s fel akarta csavarni a villanyt, rövidlátal támadt, aminek következtében a delután óta ömlő gáz fellobbant. A kereskedő és kísérője, Putzig Józsefné, megsérültek. Az öngyilkos aszonnymár a delután folyamán meghalt.

Lángborult egy petróleumforrás. Néhány nappal ezelőtt a Stearn román kőolajrészenyrtársaság Ploesti mellett lévő telepén egy szonda kitört és a kitört nyersolaj lávaszerűen árasztotta el az egész környéket. Néhány nappal ezelőtt a kiömlött kőolaj eddig ismeretlen okból kigyulladt és az egész környék egyetlen lángtengeré vált. A mentési munkálatok nehézségekbe ütköznek.

Példás büntetést kapott egy sereg valutazér

A budapesti büntetőtörvényszék Schwarz Lajos Jenő, Schwarz Artur, Goldreich Izákot, Goldreich Sámuel, Rosenberg Dávidot, Teitelbaum Náhánt, Teitelbaum Sámuel, Brach Salamont, Friedmann Józsefet és Goldreich Jeremiást folytatólagoosan és üzletszerűen elkövetett fizetési eszközökkel üzőt visszaélés miatt egyenként négyévi fegyházbüntetésre ítélte; Rosenberg Dávidot nyolcezer pengő pénzbüntetésre, vádlottársait pedig fejenként hateraz pengő pénzbüntetéssel sújtotta. Brach Irmát bünségdi bünrészség miatt hathónapi börtönrre és ötszáz pengő pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet indoklásának befejezése után egy teremő jelentette az elnöknek, hogy Goldreich Jeremiás, aki szabadlábban védekezett, kiment a teremből és eltűnt. Erre a törvényszék elrendelte Goldreich Jeremiás letartóztatását.

Rövid
történet

LELKI KLINIKA

Irta: Forgács Ferenc

Budai Zoltán, a népszerű író, holt-fáradtan ült le a szerkesztőségi asztalhoz. Talán még két órája sem mult, hogy befejezte legújabb regényét, melynek „Eltunt a nyár...” címet adta. Éjt nappallá téve dolgozott ezen az új regényen. Benfentes körökben tudták s a közönség számára is jólétre beharangozták már, hogy az élet alkonya felé hajló író ebben a legújabb munkájában élete történetét írja meg. S mindenki kíváncsian várta a közkeletű író életét feltáró regény megjelenését.

Eddig ugyanis keveset tudtak róla az emberek. Kerülte a társaságot. Különösen pedig a női társaságot. Lehet, hogy éppen ezért rajongói mégis leginkább a női nem köréből rekrutálódtak. Kelemen, a színházi kritikus, ezt azzal magyarázta, hogy a nők szeretik a titokzatos és különös buzgóssággal foglalkoznak azokkal az emberekkel, akik nem igyekeznek rabigájukat magukra venni.

Aki csak felületesen ismerte Budai Zoltánt, könnyen kimondta a szentenciát:

— Nincs ennek az embernek szíve.

Mert a legragyogóbb szépségre, a legártatlanabb teremtésre is csak egyetlen mondata volt:

— Nő, férfiveszedelem.

Ezekután csak természetes, hogy mindenki lázasan várta az új regény megjelenését, mely hivatalosan fenytt deríteni a remete-író magánéletét.

S ezen az estén káprázatos tavasz volt már. Az erdők, mezők és kertek himes tavaszi ruhába öltöztek. A virágoktól terhes gallyakon madárpárok építették fészkeiket. Az ég csillagai oly fényesen, oly tündöklően ragyogtak, mint még soha talán. A sziv, a lélek is nekividult. A fáradt, a robotban elnyűtt emberi test is kihűződött, mint az acélrugó... A Dunaparton hatalmas, tarka tömeg ujjongott, üdvözölte a megfrissült természet ébredését.

Érthető tehát, hogy Budai Zoltán unottan nyult az asztalon felbontatlanul heverő levelesomag után, melynek mindegyikén ez a piros-ceruzás jelzés virított:

„Lelkiklinika.”

Gépiesen bontogatta egyiket a másik után. Előre tudta, hogy ki írja és mit kérdez. Az egyik az ünneplétfilmzés címét utána tudakozódik, a másik meg azt kérdezi, hogy hűtlen udvarlóját hogyan tudná visszahódítani.

Borzalmas munka íróember számára, de a biztos kenyéret meg kell tenni. Gépiesen írta a válaszokat is. Már vagy a tizedik levélnél tartott, amikor a közeli vendéglőből cigányzene hangját hajsolta be a szobába a langyos esti szellő a nyitott ablakon át. Megállt kezében a percegő toll. Egy pillanatra nyugalmat talált... Mintha egethasító villám világosította volna meg agyában a gondolatot, hogy mi hiányzik az életből... Mit is kellene tennie? Duhajul kimulatni magát, mint husz-harminc évvel ezelőtt... Leülni egy piros abroszal letérített kis kocsmá-asztalhoz valahol Óbudán s rántott csirkét enni uborkasalátával, hozzá piros bort inni... és csillagokba vesző tekintettel beletemetkezni a cigánymuzsika hallgatásába.

Tul sokat dolgozott az utóbbi hetekben s ennek az új regénynek a megírása kiragadta a megszokott kerékvágásból. Feltépte a mult peccsétjét s a sok-sok emlék, mint felbolygott hangyaboly tépi, marja a lelkét, a szívet... Bor meg cigány kellene most. Jó magyaros medicina. Bor, mely a lelkébe csorogna és álomba szenderítene a felébredt vágyakat... Cigánymuzsika,

amely lecsillapítaná a vágó fájdó szívet.

— Minek is kellett ezt a regényt megírnom? — tört ki belőle az örvád... — A mult azért mult, mert elmult... A halottakat nem szabad bolygatni. Hadt pihenjen békén, csendesen...

És mintha csak menekülni akarna, kézbe veszi az egyik fehérborítékos levelet s feltépi.

„Mélyen tisztelt Uram! — olvassa. — Egy tanácsalán anya kér segítséget, felvilágosítást. Tizen-nyolc éves kislányom van. Kedves, jó gyermek. Az idén fog érettségizni. Két fiatalember jár a házhöz. Az egyik komoly, 36 éves, biztos állása, a másik 24 éves és írónak készül. En az elsőt szeretném, de a kislányom a másodikhoz vonzódik. Mit tegyek? Nem akarok rossz anya lenni. Kérem adjon tanácsot. Egy aggódo anya.”

Pár tollsercegés és már is kész a válasz:

Asszonyom! Ami biztos, biztos! Problájon beszélni a kislányával. Az írói pálya oly bizonytalan. Szép, de megélhetést nehezen ad.

A következő levél rózsaszínű borítékban van. Amikor kézbe veszi, édeskés, tavaszi virággillatot érez. Gyöngyvirág illatot... Nézi a címzést... Kedves, finom leányírás. Biztosan szerelemről lesz benne szó. Amikor kibontja, az ezerillatú tavasz tereng a szivarfüstös szerkesztőségi szobában. A levél így szól:

„Kedves Szerkesztő Ur! Egy nagyon szerelmes tizennyolc éves kislány írja ezt a pár sort. Segítsen rajtam. Oly egyedül vagyok. Apu és anyu összesküvést szöttek ellenem. Azt akarják, hogy egy 36 éves emberhez menjek feleségül, mert annak biztos, nyugdíjkesés állása van, pedig én egy 24 éves fiuba, a Laciba vagyok szerelmes. Igaz, hogy Laciba nincs állása, de írónak készül... És higgye el, Szerkesztő Ur, gyönyörűen tud írni. Nekem annyira tetszik, hogy sokszor még sirni is tudok a meghiúsulástól. Választ „Gyöngyvirág” jellegre kérek, de a Lacit tessék ajánlani, mert nagyon, nagyon szeretem. Egy szerelmes kislány.”

Vidám mosoly játszik a komoly férfi ajkai körül. Mit is lehet egy ilyen levélre válaszolni. Kedves, ostoba kislány... De nagyon aranyos. Szinte maga előtt látja tágranyit, esodálkozó nagy szemét, rózsás arcát, karcsu, nádszál termetét.

— Szabad-e az ilyen kedves gyermeknek fájdalmat okozni? — kérdezi önmagától. — Nem bűn-e az ilyen nyiladózó virágnak összetörni az első tavaszi álmaikat? S az a Laci gyerek... Hm... hm... Író akar lenni... Nem is rossz a gondolat... De tehetséges-e?...

Egy pillanatra fellángol benne a féltékenység. Hátha tehetséges és esetleg elvesz egy darabkát a kenyérből... Nem nagyon tanácsos új embereket engedni az amugy is túltömött piacra.

De egy régi, szinte már fakuló kép tolauskis untalan eléje: a multja, a fiatalisága. Az ő életének nagy tragédiája ismétlődik itt meg. Ő is szerett egy leányt. Ő is író akart lenni. Mária, az édes kicsi Mária!... Hogy szerették egymást... Még a gondolatra is forró hullám ömlik el a szívére... A szülő öhozza sem adták Máriát, mert biztos állású kerő jelentkezett. Az elbucuzás pillanata még mindig a lelkében remeg. Nem érhet annál nagyobb tragédia embert az életben. Az, hogy később Budai Zoltán valaki lett, mit sem számít, mert Mária másé volt... számára nebánsvirág... S azóta szenvedés, teher az élet... Új regényében ezt írta meg. S nem lehet a leirt szót megcáfolni felelőség nélkül. A mult-

ját árulná el. Azt pedig nem teszi soha. Mert az drágább mindennél a világon.

Nem! Annak a tragédiának nem szabad még egyszer megismétlődnie. Legalább is az ő közreműködésével nem. Itt nem lehet igaz az anyának... Itt a kislánynak kell igazat szolgáltatni... S az a Laci gyerek... kedves kölyök lehet... álmodozó tekintetű, halkszavu... Különben az a kislány meg sem szeretete volna.

Mégegyszer átolvassa mindkét levelet s világosan lát mindent. Anya és lánya írták. Hirtelen mozdulattal könyörtelenül áthuzza az anyának irt választ s ezt írja helyébe:

„Asszonyom! A jó anyának azt kell szeretni, akit a leánya szeret. Hátha az a fju nem is olyan mindennapi tehetség. Az írói pálya a legmagasabbosabb hivatás.”

A kislánynak meg ezt válaszolja: „Gyöngyvirág! Igaza van. Csak a szívére hallgasson. Azt a Laci gyereket meg sürgősen küldje fel hozzám.”

És amikor aznap este kilépett a szerkesztőség kapuján, valami eddig soha nem érzett ismeretlen jókedvű fícsánkolt a szívében. A sarki virággöröggyel virággöröggyel vett. A gomblyukába tűzte és fűtyörészve indult a tavaszi pompába öltözött Margitsziget felé.

A mi költőink

Hogyha mostan kellene meghalnom

Hogyha mostan kellene meghalnom, Amikor még tündérvért az élet, Csak azért, hogy használják a hon-nak: Jókéddvel és szívesen tenném meg.

Ott harcolnék, hol legjobban fűtül A gépjárművel és a gránát! Csak még egyszer nagynak és szabadnak!

Láthassam a magyarok hazáját! KUNFÖLDY MAJERSZKY JÁNOS (Kiskőrös.)

Minek nekem dal?...

Rég nem írtam már: ez az utolsó nótá, Daltermő keblemmel csukva már ajtajam.

Minek nekem dal, ha benne szívem jajja, Foszlányok és sóhajok szállnak rég-óta.

Néha kiszökik még szíveimből egy nótá, S repül mint szabadá eresztett vad-madár,

Mely hosszú rabtság után szabadságra vár: A lét viszontagsága ó vigasztalója.

NÉMETH FERENC

(Esztar.)

Egyszer egy délután...

Egyszer egy délután, Kis kertekben jártam. Ragyogott a május, És Teredd vártam. Szerelmes dalaim szuttogta az élet, Örült a szívem, mert Megláttalak téged.

Könnyes szemmel jöttél, Elöttem megálltál. Halkan sugdalt felém: „Közönöm, hogy vártál. Aztán visszamentél, a lombok elnyeltek, Bucuszenét vertek.

Egyszer egy délután, Temetőben jártam. Ősz volt már, hideg ősz, Sírod előtt álltam. Utótt-kopott saphám, megemeltém csöndben,

S sírodra ejtettem, Az utolsó könnyem, Az utolsó könnyem...

KEREZSI ENDRE

(Nagykálló)

h te édes, szép magyar nyelvem! Te hangzatos, te erőteljes dallama az érzéseknék. De sok kárt tettél te már ennek a mi nemzetünknek azzal, hogy olyan szép vagy. Szeretünk hangoztatni, gyönyörködni benne, beszélünk hosszan és szépen, — s azután azt hisszük, hogy tettünk valamit. Sehol annyi kezz szónok nem támad, mint a magyarok között. Lám a töröknek —incsenek nagy szónokai, ott egy ember szól, a többi hallgat és — tesz.

(Részlet Jókai Már gondolataiból.)

Találja ki!

PONTREJTVENY.

- ... menyasszony
- ... vesztesség
- ... régi úrmérték
- ... két vége van
- ... becézett leányneve
- ... mondat része
- ... ha jó, szívesen halljuk

A fenti, hárombetűs szavak középső betűit felülől lefelé egybeolvastva: egy *legendás nevet* kapunk.

A levelezőlapra irt válaszokat a *Vasárnap* szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, *tíz napon belül*. Elkészve érkező válaszokat nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes választ küldenek, előfizetőibőlunk tagjai és előfizetési díj-hátralékuk nincs.

A *Találja ki!* eredményét a 11-ik számban tessük közzé.

Az 5-ik számban közölt *Találja ki!* megfejtése a következő:

A kiegészített szavak középső betűit egybeolvastva, ezt a szót kapjuk:

KÉPES MELLÉKLET.

Beérkezett huszonhárom helyes megfejtés. Nem mulasztathatjuk el, hogy itt is köszönetet mondjunk azoknak, akik a rejtvény megfejtésének beküldésé kapcsán köszönő és meleg szavakkal emlékeztek meg újtásunkról.

Könyvjutalmat küldtünk: **Poszt András (Elek).**

Kemény Károly (Nagykanizsa) előfizetőnk címére.

Egy his mosoly

Az új házvezetőnő megkérdezi: — Hogy izlett az ebéd, nagyságos ur?

— Figyelmeztetni akarom, kérem, hogy már hajsztál van a levesben, legalább szőke legyen.

* — Az új rab így szól a börtönörökhöz, aki bevezeti őt a cellába:

— Ez a lakosztály megfelel. De mondja csak, kérem, nem kaphatnám ugyanazt erkéllyel?

* — Miért van a bizonyítványodban szekunda?

— Mert nem találtam meg az Alpeseket.

— Ugy-e, mindig mondtam, hogy jobban vigyázz a holmijaidra.

* — Az urnó megkérdezi a szobalánytól:

— Ki volt az a férfi, Gizi, akivel tegnap este esőklódzott? Rendőr, vagy postás?

— Mikor tetszett látni, *nyolckor, vagy negyedkilenckor?*

